

Гухэлъэу ялэхэм, язэпхыныгъэ зэрагъэпытэщтым атегушылагъэх

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан Италием игенеральнэ консул Гъэшлуагъэу Къыблэ ыкIи Темыр-Кавказ федеральнэ шольырхэм ащылэ Пьерпаоло Лодиджиани тыгуасэ Iуклагъ.

Юфтхьабзэм хэлэжыагъэх АР-м экономикэ хэхьоньгъэмкIэ ыкIи сатыумкIэ иминистрэу Лы-хэсэ Махьмудэ, республикэм мэкъу-мэщымкIэ и Министер-ствэ ипашэу Юрий Петровы, УФ-м и МИД илыкIоу Игорь Терзиян, пшъэдэкIыжъэу ыхьы-рэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществэу «Синдика-Агро» зыфилорэм иезэхэщаклоу ЛыилэпIэ Ибрахьимэ.

Шъачэ щыклогъэ инвестици-оннэ форумым Тхьаклушынэ Аслъанрэ Пьерпаоло Лодиджи-анирэ щызэлукIэгъагъэх, тыгъо-сэрэ зэдэгущылэгъур ащ къы-кIэлъыкIуагъ. Италиемрэ Адыге-имрэ Iоф зэрэздашлэрэм, язэп-хыныгъэ агъэпытэнымкIэ амалэу щылэхэм, нэмыкIхэм ахэр ате-гушылагъэх. Шъугу къэдгъэкIы-жын, Адыгеимрэ Италием ипровинциеу Къыблэ Тироле-рэ ныбджэгъуныгъэ азыфагу илпыным фэгъэхыгъэ зэзэгъы-ныгъэм 2012-рэ илээсым зэ-дыкIэтхэгъэх. Гухэлъэу щылэхэм

ащыщ кыхьашт илээсым са-латым, картофым, бжыныфым, нэмыкI культурэхэм якъэгъэкIын епхыгъэ проектым игъэцэкIэн республикэм щегъэжыгъэныр.

АР-м и Лышхъэу пэублэ пса-лэ кышхыгъэ, хьакIэм шлуфэс рихыгъ, игуапэу зэрэлукагъэр рилуагъ. Италиемрэ Урысыем-рэ сыдигъуи зэфыщытыкIэ дэгъу-хэр зэралэхэр, санкциехэм ямыллытыгъэу язэпхыныгъэ агъэпытэным къралыгуитIур зэрэпылър кыхыгъэщыгъ.

— Аужырэ шапхъэхэм адиш-тэрэ итальянскэ шыкIэ амалхэр дгъэфедэхэзэ чыгхэтэ гектар мин фэдиз дгъэтысыгъэ, а Iоф-шлэныр тапэки лъыдгъэкIотэнэу гухэлъ тил. Адыгеим иинвес-тиционнэ проектхэм ахъцэ къахэзылхъэ зышлюиго инвес-торхэм типчъэхэр афызэлухы-гъэх, административнэ пэры-оху щылэп. Мы аужырэ илээс-хэр пштэхэмэ, тиекономикэ сомэ миллиарди 124-м еху ахэм кыхалхъагъ. Ыпэклэ

пчъагъэрэ къэсIуагъ, джыри зэ кыххэсэгъэщы — тэрклэ анахь шхьалэр Iофшлэплэ чыпIакIэхэр кызылэхыгъэнхэр, бюджетым кыххэрэ хэбзэлэххэр нахьыбэ шыгъэнхэр ары. Ащ фэдэ амал кытэзэтырэ пстэуми тигуапэу талукIэшт, тадэгущылэшт, бгъуи-тIумкIэ шуагъэ къэзылхышт зэзэгъыныгъэхэр адэтшылэштых, — кылуагъ Тхьаклушынэ Ас-лъан.

Пьерпаоло Лодиджиани кы-зэрилуагъэмкIэ, Италием иком-паниехэм, ипредприниматель-хэм ялофшлэнкIэ анахь мэхъа-нэшхо зэрэтырэ лъэныкIохэм ащыщ Темыр Кавказым, Къыблэ шольпырым зэпхыныгъэу ады-рялэр гъэпытэгъэныр. Непэ Уры-сыем санкциехэр кытыралхъа-гъэх нахь мышIэми, кърал-лыгъуитIум язэдэлэжъэн, язэп-хыныгъэ зэпыгугъэп, нахьышу зыщыхыгъэ лъэныкIохэри щы-лэх. Италием щыщ нэгбгъэрэ 20 фэдизмэ непэ Адыгеим Iоф-чашлэ.

ЛыилэпIэ Ибрахьимэ кызэри-луагъэмкIэ, итальянцэхэм гухэ-лэу ялэхэм ащыщ 2016-рэ илээсым кышгэгъыагъэу хэ-тэрыкI лъэпкъэу салатыр Те-уцожь районым кышчыгъэкIы-

гъэныр. Ащ илугъэкIынкIэ гумэ-кIыгъо щылэштэп, московскэ фирмэ горэм зэзэгъыныгъэ дашыгъ.

— Предпринимательхэм, биз-несым пылхэм ахъцэр нахь макIэу зыщыхалхъэхэрэ Шэ-уджэн, Кошхъэблэ ыкIи Крас-ногвардейскэ районхэм тыналэ атедгъэтын фае. Мы муници-пальнэ образованиехэр Iофшлэ-плэ чыпIэхэм, инвесторхэм нахь ащэкIэх, — кылуагъ Тхьаклу-шынэ Аслъан.

Консулым кызырэхигъэщы-гъэмкIэ, Италием иинвестор-хэм ахъцэ зыхалхъан альэ-кIышт отраслэ шхьалэхэр агъэ-нэфагъэх. Ахэр: агропромыш-леннэ комплексыр, медицинэр, энергетикэр ыкIи хьакIэхэм узэралэгъокIын фэе индустриер. Мы лъэныкIохэмкIэ инвести-ционнэ проект гъэшлэгъон зилэ шольпырхэм Iоф адашлэн, ахэр щылэныгъэм щыпхырацынхэ альэкIышт.

Юрий Петровым кызырелуа-гъэмкIэ, илээси 8-кIэ узэкIэ-лэбэжымэ ялофшлэн зырагъа-жъэм, итальянскэ шыкIэ амал-хэр, шапхъэхэр арых Iэубы-тыплэу ашыгъагъэхэр. Чыгха-тэхэм языкэгъэлэтыжын фе-

жъэнхэм ыпэклэ мы IэкIыб къралыгъом опыту IэкIэлъыр зэ-рагъэшлагъ, нэужым ар кызы-фагъэфедэзэ садхэр агъэты-сыгъэх. Непэ кыгъэлъэгъон дэгъоу щылэхэр ащ лъапсэ фэхьугъэх. Джащ фэдэу ита-льянскэ пхъэшхъэ-мышхъэ чыгхэу республикэм къащагъэ-хэу ыкIи агъэтысыгъэхэм яге-нетикэ черкес садхэм къахэ-кIыгъэ чыгъ лъэпкъхэр ахэтых. Агъэтысышт пхъэшхъэ-мышхъэ чыгъ цыкIухэр ыпэклэ Италием кырашчытыгъэх, ащ ахъцэшхо пэлухэщытыгъэ. Джы зэрагъэна-фэрэмкIэ, Адыгеим питомник-чашлынэу ары. А проектыр зэ-шлохыгъэ хъумэ шлогъэшхо кы-зэритыщтым щэц хэлъэп.

Мэкъумэщ хьызмэтым имы-закъоу, медицинэм, зеклоным япхыгъэ проектхэр гъэцэкIэ-гъэнхэм мэхъанэшхо зэрилэр Адыгеим и Лышхъэу кылуагъ.

2008-рэ илээсым кышгэгъэ-жыагъэу 2014-рэ илээсым нэс Адыгеим щэгъэцэкIэгъэ инвес-тиционнэ проектхэм яшуа-гъэкIэ Iофшлэплэ чыпIэ мини 8-м еху кызылэхыгъэ. Блэ-кIыгъэ илээсым капитал шхъа-лэм инвестициеу халхъагъэр сомэ миллиард 16-м ехугъ. Мы уахътэм сомэ миллиард 65-рэ фэдиз зытефэрэ инвес-тиционнэ проект 60-м ехумэ Iоф адашлэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.
Сурэтхэр А. Гусевым тыри-хыгъэх.

Шэклогъум и 4-р — лъэпкъ зыкIыныгъэм и Маф

**Адыгэ Республикэм щыпсэхуэу лъытэныгъэ зыфэтшылхэрэ!
Тичыплэгъу лъаплэхэр!**

Лъэпкъ зыкIыныгъэм и Мафэ фэшI тышфэгъушIо!
Мы мэфэкIым мэхъанэшхо илэу щыт тыхэгъэгукIи ащ щыпсэхуэу цыфхэмкIи. Тыхэгъэгущо тызэрэры-гушхорэм ыкIи ащ итарихь лъытэныгъэ ин зэрэфэт-шырэм яшыхъатэу щыт мы мэфэкIым лIэшлэгъу пчъагъэ-хэм къаклоцI зыкIыныгъэу ыкIи зэдэгъэштэныгъэу тхэлъыгъэр, ти Хэгъэгъу джыри нахь зэтэгъэпсыхъа-гъэ хъуным тызэрэфэлэжыагъэр къегъэшпыпкъэжы.

Непэ, тапэки зэрэщытыгъэм фэдэу, Урысыем щып-сэхуэу цыф лъэпкъхэм языкIыныгъэрэ язэгъурылэныгъэрэ

лъэпсэ шхъалэу мэхъух кыткIэхъухъэхэрэм щылэкIэ тэрэз ялэнымкIэ, цыф лъэпкъ зэфэшхъафхэм зэ-дыряе пшъэрыл кынэу къэуцухэрэр зэшлохыгъэнхэмкIэ.

Адыгеим щыпсэхуэу цыфхэм хэгъэгум иэкономикэ-рэ исоциальнэ лъэныкIорэ яхэхъоныгъэ тапэки яла-хышхо зэрэхашыхъащтым, Урысыем щыпсэхуэу цыф лъэпкъ зэфэшхъафхэм язэгъурылэныгъэрэ ягъунэгъушIу зэфыщытыкIэхэмрэ зэрагъэпытэщтым тицыхъэ пытэ тель.

Тичыплэгъу лъаплэхэр, тыгу кыдделэу зэкIэми тышфэ-лэаIо псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, дунаир мамырэу, шIум шъушымыкIэу шъупсэхуэу! Адыгэ Республикэмрэ ти Хэгъэгъушхоу Урысые Федерациемрэ яфедэ зыхэлэ Iофэу жъугъэцакIэрэм ренэу гъэхъагъэхэр щышъушынхэу шъуфэтэлэ!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКЛУШЫНЭ Аслъан
Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Пшъэрылхэр афишыгъэх

Мобилизационнэ тренировкэхэр зэрэзэ-хашэщтхэмкIэ АР-м икыулыкIу гъэнэфагъэхэм япашэхэм пшъэрылхэр зэрафашыщтхэм те-гъэпсыхъэгъэ зэлукIэ тыгуасэ Адыгэ Рес-публикэм и Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан зэишагъ.

АР-м и Лышхъэу пэщэныгъэ дызэрихъэзэ ащ фэдэ гъэхъазырынхэр макIох, тыгуасэ пчъэдыжым, сыхъатыр 6.30-м ар рагъэжыагъ. Тхьаклушынэ Аслъан хабзэм игъэцэкIэкIо кыулыкIухэм япашэхэм пшъэрылх гъэнэфагъэ-хэр афишыгъэх зэо лэхъаным тетэу зэрэ-зеклонхэ фаехэмкIэ.

(Тикорр.).

УРЫСЫЕМ И КУБОК

Адыгеим игьогухәр
къятәжъых

Урысыем и Кубок классическә раллиимкӀә кыдәхыгъэным фәгъэхыгъә кӀәух зәнәкьокьоу «Адыгеим иралли-2015-рә» зыфилорәр Мыекьопә районым щыкӀуагъ. ЗәлүкӀәгъу шъхаләхәр чъэпыогъум и 31-м, шәкілгум и 1-м зәхәщәгъэх.

Адыгә Республикәм и Лышъхъәу ТхьакӀушынә Аслъан зәнәкьокьур зәрәклорәм лыплъагъ. Автомобилистхәм зәлүкӀәгъухәм ашлогъәшлэгъонәу зы-

щәгъәгъозагъ Адыгеим и Апшәрә Хыкум итхьаматәу Трәхьо Аслъан, тиреспубликә и Премьер-министрәу Къумпыл Муратә, физкультурәмкӀә ыкӀи

спортымкӀә Комитетым итхьаматәу Хьасанәкьо Муратә, Правительствәм, Парламентым, хәбзәухъумәкӀо органхәм якӀулыкӀушләхәр, спортыр зышлогъәшлэгъонхәр ягуапәу зәнәкьокьум лыплъагъэх.

Автомобиль экипаж 30 Адыгеим иралли щызәлүкӀагъ. Ащ ыпәкӀә едзыгъо 25-рә хәгъәгум щыкӀуагъ, УрысыемкӀә анахь лъәшхәр арых Мыекьопә районым игьогухәм ащызәнәкьокьугъэхәр.

Апәрәу хәләжъагъэхәр

Урысыем и Кубок икӀәух зәнәкьокьу апәрәу тиреспубликә щызәхәщәгъ. Спортсменхәм тиреспубликә кыралоләштыр зәдгъашлә тшлогъоу гушыләгъу тафәхъугъ.

— Санкт-Петербург тыкыкыгъ, — кәлуатә спортсмен-водителәу Александр Осиповым. — Александр Андреевыр сигъус, зы экипажәу тыштыт. Адыгеир апәрәу тәлпәгъу. Мыщ фәдәу дахәми тшлэгъахәп. Анахъәу кыхәдгъәщы тшлогъор цыфхәр агу ихыгъәу кызырәтпәгъокӀыхәрәр ары. Концертым икьоу теплынәу тфәгъәхъугъәп, арәу щытми, искусствәз гъәшлэгъон зәрәшъуиләр, лпәкпәу исхәр дахәу зәрәзәдәпсәухәрәр тлпәгъугъә. Зәнәкьокьум дәгъоу тыхәләжъән тимурад.

— Москва тыщәпсәу, — зәдәгъу-

щыләгъур лпәгъәкӀуатә Антон Бодровым. — Тә, спортсменхәм, апә титәу гъогухәм тарыкӀошт. Цыфхәр, псәушъхъәхәр ошлә-дәмышләу гъогухәм кәтемыханхәм тылпыпләштыт. Адыгеим апәрәу сыкӀәкӀуагъәми, нәлуасәхәр щысыләх, зәхәщәклорәм тафәраз, япшәрылхәр дәгъоу агъәцәкӀагъәх.

Автомашинәхәр зы сатырәу щытых, N 15-р зытәдзәгъәм текӀуалә. Ащ исых А. Бәгъушъәмрә Е. Клименкәмрә.

— Автомобиль спортым имәхьанә зыкәдгъәләтынм тыпыл, — кытитӀуагъ Бәгъушъә Адамә. — Гъогухәр щынәгъончә хъунхәм фәшӀ автомо-бильхәр зыгъәлорышләхәрәм ялпәләсәныгъә хәгъәхъон фәе. Адыгә Республикәм ыцӀә хәгъәгум нахьышлорә щәшәнымкӀә тшлогъәбзә шӀуагъә кы-хьыштыт сәлпытә.

Лышъхъәр
кәфәгушӀо

— Зәнәкьокьум хәләжъәрә спорт-менхәм тафәгушӀо, — кышӀуагъ зәхәхъәм ТхьакӀушынә Аслъан. — Урысыем и Кубок кыдәхыгъэнымкӀә раллиимкӀә кӀәух зәнәкьокьур тиреспубликә зәрәщыкӀорәм осә ин етәты. Тишъолпыр ащ фәдә зәлүкӀәгъухәр зәрәщы-зәхәщәхәрәм къеушыхъаты тичӀюпси, зәхәщәкӀохәри ащ зәрәфәхъазырхәр.

Сапәр,
къушъхъатхыр...

2014-рә ильәсым Урысыем и Кубок кыдәзыхыгъә Олег Топоровыр, Бәгъушъә Адам, нәмыкӀхәри Адыгеим ыцӀәкӀә зәнәкьокьум хәләжъагъәх. Къушъхъәтххәм якӀухәзә етӀә, мыжъо, асфальт гъогухәр спортсменхәм кы-зәпачыгъәх. Экипаж 30-м щыцәу 9-р кӀәух гъунапкӀәм нәсыгъәп.

— Процент 50-р кӀәухым нәс зәлүкӀәгъум зыхәләжъәкӀә, уигъәрзәнәу щыт, — зәдәгъушыләгъур лпәгъәкӀуатә А. Бәгъушъәм. — Зәнәкьокьур зыщыкӀошт гъогухәр Адыгеим пәшлорыгъәшәу щәгъәхъазырыгъәх, ащ мәхъәнә хәхыгъә етәты.

О. Топоровым апәрә чыпләр кы-зәрәдихыгъәм фәшӀ тыфәгушӀо. Маши-нәхәр зауләрә зәпыригъазәхәу, зәутәкӀхәу кыхәкӀыгъ. Шыкур, зы нәбгыри хәкӀодагъәп, шъобж инхәр зымы ты-рашагъәхәп. Дахәу зәхәкӀыжыгъәх, зәрәпшъыгъәхәр шлэхәу ащыгъупшәжыын тшлөшӀы. Сапәр гъогухәм кәщырагъә-лзтызә бә зәпачыгъәр. Гъогу хьылпәхәм ащызәнәкьокьугъәхәм ялпәләсәныгъә хәгъәхъагъ, зәлүкӀәгъухәр шӀүкӀә кы-тәжыштых.

ТекӀоныгъәр кызыдахыгъәр ильәс 70-рә хъугъә

Мыжъобгъу кыфызәлүахыгъ

Нәмыц техәкӀохәр ошлә-дәмышләу тыхәгъәу кызытеба-нәхәм, пыир зәхәкӀутәгъэным ыкӀи текӀоныгъәр кыдәхыгъэ-ным псәеымбләжъәу фәзәуагъәх къуаджәу Пәнәжыкьуае икӀә-ләплүгъәхәри. Пыир зызәхәкӀү-тәм, бгъәхәлхъә лпәпләхәр ахәлхәу къэзыгъәзәжыгъәхәр нәбгырипшӀ пчъагъ. Тә непә зигугъу кәтшӀыштыр ахәм ащыщәу, бәмышләу мыжъобгъу кызыфызәлүахыгъәу Хъот Аскәр Мыхъамодә ыкьор ары.

Ащ фәгъәхыгъә зәхәхъәу Аскәр зыщыпсәуштыгъә унәу Пәнәжыкьуае дәтым щылагъәм цыф бәдәдә кәкӀоләгъагъ: ильфыгъәхәр, илахьыл-благъә-хәр, игъунәгъухәр, лоф дзәышлә-гъәхәр, районым ипащәхәр, ахәм ялофшләгъухәр, гурыт еджапӀәм икӀәләеджәкӀо купәу

якӀәләгъаджәу ЛпыхъукӀ Светланә зигъусагъәр, нәмыкӀхәр. Мыжъобгъум икызызәлүхым ехьыллэгъә зәхәхъәр зезыша-гъәу Пәнәжыкьуае чыплә коим ипащәу Кушъу Аслъан пстәу-ми апәу гушыләр ритыгъ Теу-цожь район администрацием ипащәу Хьачмамыкьо Азәмат. Ащ игушылә зәрәщыхыгъәунә-фыкӀыгъәмкӀә, мыщ фәдә лоф-тхьабзәхәр тапәкӀә районым ичылплә зәфәшъхәфхәм ащыла-гъәх. Шләж тиләным, плуныгъә лофхәм альәныкьокӀә ахәм мә-хъанәшхо яӀ. Бләкыгъәр умы-шләу, зымы уасә фәмышләу, шлункым ухәтым фәдәу ушыл-кӀә ыпәкӀә улпыкӀотән, хәхъо-ныгъәхәр пшынхә пләкыштытәп.

— Хъот Аскәрәу непә мы-жъобгъу кызыфызәлүтхырәм щыләныгъә гъогу шлагъо кы-

кӀугъ, — кыӀуагъ Азәмат. — Еджәгъәшхо мыхъугъәми (ят-фәнәрә классыр ары ныләп кылухыгъәр), ыләгуанджәхәр зәрытым ышъхъә итәу лофшлә-ныр ригъәжъагъ. Ар 1915-рә ильәсым кәхъугъ, дунаим ибыр-сырыгъо лпәхъанәу щытыгъ: апәрә дунәе заор, коллекти-визациер, ащ кыкӀәлпыкӀогъә гъәбләшхоу щылагъәр пәкӀә-кыгъәх, фин заом, етӀанә Хә-гъәгу зәошхом ахәләжъагъ. Заом кызыекыжыым, нәмыц фашист-хәм зәрапхъогъә мәкьу-мәщыр зыпкӀә изыгъәуцожыгъәхәм апә итыгъ. ЯтӀонәрә гъәбләшхоу 1947-рә ильәсым щылагъәм ибә-лахыи хән фәхъугъәп.

Джащ фәдиз тхьамыкӀәгуа-бәр зыпәкӀәкыгъәм ынапә чинагъәп, апә итәу ләжъагъә, зәуагъә, игугъу дәйкӀә аригъә-шыгъәп, районымкӀә апәрә механизаторхәм, комбайнерхәм ащыщыгъ, бәмә упчӀәжъәгъоу ялагъ.

Ишъхъәгъусәу Мәлайчәти Аскәр фәдәу ләжъәкӀо-псәуакӀоу щытыгъ. Зәшъхъәгъусәхәм лпфыгъитф зәдагъотыгъ, дахәу зәдаплүгъәх, дәгъоу рагъәджа-гъәх. Ахәр непә тидунае кә-гъәдахәу кытхәтых, кыддә-лажъәх. Арышъ, ащ фәдә цыф-шлагъоу, зәуитӀу ахәләжъагъәу, лофшләкӀошхоу щытыгъә Хъот Аскәр идәхәшлагъә кӀодынәу щытәп. Джары Аскәр щылагъәм ыныбж ильәсишъә зыщыкӀу-щтыгъә уахътәм ехъулләу ишләж фәгъәхыгъә мыжъобгъу зыщыпсәуштыгъә унәм кызы-кышчызәлүтхырәр. Ар ежъ Хъот

Аскәр щәлфәкӀә кыләжыгъә шъыпкӀәу щыт.

Районым инароднә депутат-хәм я Совет итхьаматәу Пчы-хьалыкьо Аюбә кызызәриӀуа-гъәмкӀә, Хъот Аскәр мыжъобгъу кызырәфызәлүахыштыр депу-татхәм ясессие кызыхалхъәм, зәкӀәми зәдырагъаштәу ар игъоу альытагъ. Ащ кәгъәлпәгъо Аскәр илофшлагъәхәр зыфәдә-хәм районым щыпсәухәрәр зәрәщыгъуазәхәр, зәрәрыгу-щыләхәрәр. Пәнәжыкьуае со-вхозым ищытхъу лпәгъу зылә-тыгъә, икьоджә ыкӀи ирайон гупсәхәм хьаләләу афәләжъәгъә цыфыр пщыгъупшәнәу щытәп. Ар кыткӀәхъухәрә ныбжы-кӀәхәм ашлән, ильагъо лпәгъә-кӀотән, агъәдәхән фәе.

Заомрә лофшләнәмрә яве-теранхәм ясовет итхьаматәу НәмытӀәкьо Юрә Хъот Аскәр дәгъоу ышләштыгъ. Адыгәгъәшхо хәлпәу, лофшләкӀошхоу, ком-байнер бәлахъәу, районым щәгъәлпәлпәу зәрәщытыгъәр, щыләныгъә гъогу кыкӀүгъәр зәхәхъәм кәкӀоләгъәхәм кәафилотагъ. 1915-рә ильәсым кәхъугъ, 1938-рә ильәсым станицәу Ханскәм дәт еджапӀәу механизаторхәр кызыщагъә-хъазырхәрәр кылухыгъ. Тра-ктористәу лоф ышләнәу ригъә-жъагъәу фин заом ащи, ащ пхъашәу щызәуагъ. 1939-рә ильәсым кәкӀоажыгъәу тра-ктористәу лоф ышләзә, нәмыц техәкӀохәр тыхәгъәгу кызы-тебанәхәм, 1941-рә ильәсым имәкьуогъу мазә и 22-м апәу лпыгъәчә зәуапӀәм ащәгъәхәм

ащыщыгъ. Апә я 82-рә шхон-чәо бригадәм ишхончаоу щы-тыгъ, етӀанә я 125-рә хы лпәсы-дзә полкым иотделение ико-мандирыгъ, 1944 — 1945-рә ильәсхәм я 85-рә артиллерий-скә батареим истаршинау заор аухыгъ. Хьылпәу кәуӀәгъагъ. 1946-рә ильәсым икьуаджә кы-гъәзәжыгъ. Бгъәхәлхъә лпә-пләхәри кыфагъәшъошагъәх: Хәгъәгу зәошхом иорденәу я 2-рә степенә зиләр, медаль-хәу «За отвагу», «За победу над Германией», «За оборону Советского Заполярья», нәмыкӀ-хәр. Кызыгъәзәжыым, Пәнә-жыкьуае МТС-м, колхозәу КПСС-м ия XX-рә зәфәс ыцӀә зыхыштыгъәм, пхъәшхъә-мышъ-хә совхозым ятрактористәу, комбайнерәу, бригадирәу, фер-мәм ипащәу ильәс зәкӀәлпыкӀо-хәм идахә аригъәлөзә лоф ышләгъ, щытхъу тхылыпшӀ пчъа-гъә кыфагъәшъошагъ.

Джащ фәдәу зәхәхъәм кы-щыгушыләгъәх Адыгә Респуб-ликәм и Лышъхъә дәжъ на-хьыжъхәм я Советәу щызә-хәщәгъәм хәтәу Ехъуллә Пчы-мафә, ильәс зәкӀәлпыкӀошхәм Хъот Аскәр механизаторәу лоф дзәышлагъәхәу, ЧыгукӀәм икьә-лэтын дышылагъәхәу КыкӀ Мосә, Гьонәжыкьуае Мухъдинә, нә-мыкӀхәр.

Ащ ыуж Хьачмамыкьо Азә-мат, Пчыхьалыкьо Аюбә, Нә-мытӀәкьо Юрә ыкӀи Аскәр ыкьо анахьыжъәу Арамбий техъор кытырахи, мыжъобгъур кы-зәлүахыгъ.

НЭХЭЕ Рәмзән.

Зэрэдунеу ягухэкӀышху

ГухэкӀэу Мысыр (Египет) кышыхуӀгъэм цыфхэр лъэшэу зэридзагъэх. Шыгу кӀэдгъэкӀыжын, шэмбэтым, чӀэпыогъум и 31-м кӀухъэлъатэу А321-р дэбыбэягъэу жым кышыхуагъ. Кыхэгъэщыгъэн фӀае, мыщ фӀэдэ тхьамыкӀэгъошхо джырэ Урысыем итарихъ апӀэрэу кызырӀэщыхуӀгъэр.

КӀухъэлъатӀэр зыхӀэм кызырӀэорӀэмкӀэ, игъӀэлотыгъэ техникескӀэ уплӀэкӀунхӀэр лайнерым ыкӀугъэх. ЗӀкӀэ пкыгъоу хӀӀхӀэм ядагъо, кӀэмыльӀэгӀорӀэ кӀутагъӀэхӀэри, чӀэгъэ цыкӀлӀм нэсыжъэу, мы шыкӀӀэм кыхегъӀышху.

Джащ фӀэдэу, авиатхьамыкӀагъоӀэм язӀэхӀфын хӀӀажъэщыгъэ летчик-ушӀэтакӀоу Андрей Гусевым зӀрилъытӀэрӀэмкӀэ, пилотхӀэм макъэ чыгӀум кызырӀэрамыгъӀушыгъуӀгъэм кӀегъӀылагъо жым псынӀкӀэ лӀофӀэу зӀкӀэ зӀрӀэщыхуӀгъэр, машом зыкышты, ар кӀэон зӀрилъыкӀыгъэр.

ХуӀгъэ-шлагъэм епхыгъэ уплӀэкӀунхӀэр мы уахътӀэм зӀрахъӀэх, еплъыкӀэ зӀфӀашъафхӀэр зӀтыралотыкӀых, гъӀӀнӀфӀэгъэ дӀэдэу зи кӀалӀорӀӀ.

Урысые Федерацием ислӀедствӀеннӀэ Комитет уголовнӀэ лӀо-

фитӀу кызылӀуихыгъ. АхӀэр стӀа-тӀяхӀэу «Быбыным ыкӀи ащ зыфӀэгъӀхъазырыгъӀӀным ишӀахъӀэхӀэр зӀраукъуагъӀэхӀэр» ыкӀи «щынӀэгъончӀэ фӀӀо-фӀашӀӀэхӀэр зӀрагъӀӀцӀагъӀэхӀэр» зыфилохӀэрӀэм япхыгъӀэх. ЫпшӀӀӀӀэ зигугъу кӀӀтшӀыгъэ авиакомпанием Ространснадзорым уплӀэкӀунхӀэр щызӀрӀэхӀэх.

НӀбгырэ 224-рэ хӀӀлодагъ

Аужырэ кӀӀбарӀэу кӀатыгъӀӀхӀэм укӀапкырыкӀымӀэ, кӀефӀахыгъэ кӀухъэлъатӀэр Мысыр кыбыбыкӀынышъ, Санкт-Петербург кышчытӀысыжыныӀэу щытыгъ. ӀӀкӀыбым зыщызыгъӀӀспӀыфыгъэ нӀбгырэ 224-р а тхьамыкӀагъом хӀӀлодагъ. АхӀэм ащыщӀэу нӀбгыри 132-р Санкт-Петербург дӀэсыгъӀэх, 46-р Ленинград хӀӀкӀум

щыпсӀушчыгъӀэх, УкраинӀэм кыкыгъӀэу нӀбгыри 4 ыкӀи БелоруссиӀем изы цыф ахӀэтыгъӀэх, нӀмыкӀхӀӀӀэри. Экипажым хӀэтыгъэ нӀбгыри 7-ри хӀӀлодагъ.

КӀефӀахыгъэ кӀухъэлъатӀэм кызыдыхыгъӀгъэ тхьамыкӀагъом епхыгъӀэу лӀоф зышӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀ ыкӀи федеральнӀэ кӀулыкӀухӀэм язӀпхыныгъэ зӀхӀӀыным фӀӀӀ Санкт-Петербург оперативнӀэ штаб щызӀхӀащӀагъ. ХӀӀлодагъӀӀхӀэм яӀахылхӀэм зӀпхыныгъэ адырӀӀ. АӀропортӀэу «ПулковӀэм» пӀамычыжъӀэу щыт хъӀӀӀӀӀӀ чыпӀи 100 ащӀафӀубытыгъӀэу, ыкӀӀӀ хӀамыльӀэу щӀагъашхӀэх. Мы уахътӀэм ДНК-уплӀэкӀунхӀэр макӀоӀ.

Петербург игубернаторӀэу Георгий ПолтавченкӀэм кызырӀӀуагъӀэмкӀӀэ, хӀӀлодагъӀӀхӀэм ягупсӀэхӀэм ахъщӀӀ ӀӀпыӀӀгъу аратышт. Ар зыфӀӀдизыр джыри агъӀӀнӀфӀагъӀӀгӀоӀ.

АфӀшъыгъоӀ

ШӀӀлогъум и 1-р Урысыем шъыгъо мафӀэу щӀалъытагъ. ШӀӀлогъум и 3-м нӀс Санкт-Петербург щышъыгъошчытх. АпӀӀрӀэ мафӀэм кышчыублагъӀэу петербуржцӀэхӀэм аӀропортым иунӀэ кӀӀгъагъӀэхӀэр, джӀӀгуальӀӀхӀэр кӀахыӀхӀэу аублагъ. Шъыгъо лӀофтхъабзӀэхӀэр рагъӀӀкӀоӀыгъӀэх.

Урысыем имызакъоу, мы хуӀгъӀӀ-шлагъӀэр зӀрадунеу гухӀӀӀ ащыхуӀгъ. Ягукъао кызылӀотыкырэ тхылхӀэр УФ-м и ПрезидентӀэу Владимир Путиным кыфагъӀӀхыӀх. ФӀэдӀ тхьамыкӀагъо хӀӀти ТхъӀэм кыфӀерӀэмыхыжъ.

ӀӀШЫНӀЭ Сусан.

КӀӀралыгъоӀхӀэр зӀзыпхырэ авиационнӀэ комитетым (МАК) игъӀӀцӀӀӀӀӀ директорӀэу Виктор СороченкӀэр хуӀгъӀӀ-шлагъӀэр кызышчыӀхуӀгъэ чыпӀӀӀм щылагъ. Ащ кызырӀӀуагъӀэмкӀӀэ, квадратнӀэ километрӀэ 20 фӀӀдизым лайнерым ипкыыгъоӀхӀэр щитӀӀкӀухъагъӀэх.

ЭкспертхӀэр зӀрегупшысӀэ-хӀӀрӀэмкӀӀэ, тхьамыкӀагъоу нӀб-

гырэ 224-рэ зыхӀӀлодагъӀэм лъапсӀэу фӀӀхуӀгъӀӀн ыльӀӀкышт 2001-рӀэ илъӀӀсым кӀухъэлъатӀэм ыкӀӀэ фыкӀуагъӀэу фӀӀхуӀгъагъӀэхӀэр. Ащ ыуж кӀухъэлъатӀэр тырку фирмӀэу «Onur Air» зыфилоӀрӀэм ыщӀӀфыжыгъагъ. 2012-рӀэ илъӀӀсым кышӀегъӀӀжагъӀэу А321-р урысые авиакомпаниӀэу «Когалымавиа» зыфилоӀрӀэм ыгъӀӀфӀӀдӀӀщыгъ.

ЫльӀӀпсӀэр шъхъафитныгъ

2004-рӀэ илъӀӀсым тыгъӀӀгъазӀэм и 27-м КӀӀралыгъо ДумӀэм ыштӀӀгъӀэ хӀӀбзӀгъӀӀуцугъӀэм тегъӀӀпсыкӀыгъӀэу шӀӀлогъум и 4-р лъӀӀпкӀэ зыкӀыныгъӀэм и МафӀэу агъӀӀнӀфӀагъ.

ЫлужкӀӀэ ашӀыгъӀӀгъӀэ социологическӀэ уплӀэкӀунхӀэм кызырӀагъӀӀлӀгъуагъӀэмкӀӀэ, мы мафӀэр кӀӀралыгъо мӀӀӀӀӀӀу гъӀӀнӀфӀӀгъӀӀным лъӀӀпсӀэ фӀӀхуӀгъӀӀэр зӀхӀӀугуфыкӀыгъӀэу кӀӀзылӀон зыльӀӀкыӀнӀэу кытхӀӀӀыр багъӀэу пфӀӀӀоштӀӀп. Ау зӀкӀӀӀми ашӀӀӀӀщыгъ мыр зыгъӀӀспӀыфыгъо мафӀэу зӀрӀӀӀщытӀыр ыкӀи ягопагъ яунӀӀгъо лӀофхӀэр зӀшӀӀуахынхӀэм фӀӀӀ джыри зы мафӀэ яӀӀэ зӀрӀӀэхуӀгъӀэр. Арышъ, мӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀзылӀугупшысыгъӀӀхӀэм тельхъӀӀӀӀу кӀагъотыгъӀэм, ащ тарихъӀэу пылӀым джыри зӀ кӀафӀӀӀтӀӀгъӀӀзӀжъы.

Политолог зырызхӀэм зӀралытӀӀщыгъӀӀэмкӀӀэ, мӀӀӀӀӀӀӀӀ гъӀӀӀнӀфӀӀгъӀӀным тельхъӀӀӀӀ фӀӀхуӀгъӀӀэр шӀӀлогъум и 7-р — ОктябрескӀэ революциӀем и МафӀэ — тырихыжыныӀэу ПравительствӀэм зызыригъӀӀхъазыры-

щтыгъӀэр ары. МӀӀӀӀӀӀ гъӀӀӀнӀфӀӀгъӀӀным ехылӀӀгъӀэ хӀӀбзӀгъӀӀуцугъӀэм ипроект кӀӀӀӀӀӀ фӀӀхуӀгъӀӀхӀэм кыхахыгъӀэ мафӀэм ительхъӀӀӀӀу алытӀӀщыгъӀэр 1612-рӀэ илъӀӀсым шӀӀлогъум и 4-м Кузьма МининымрӀэ Дмитрий ПожарскӀэмрӀэ зипӀӀӀӀгъӀэ цыф уӀӀшыгъӀэ купым КитайкӀӀалӀэ ышты, поляк техӀӀӀӀӀхӀэр зӀхыкӀӀутӀӀхи, кӀӀалӀэу Москва шъхъафит зӀришӀыжыгъагъӀэр, лъӀӀпкӀӀэу зыщышхӀэм ыкӀи дин шӀӀӀхъуныгъӀэу яӀӀэм емылӀытыгъӀэу, зӀкӀӀӀри зӀкӀӀотхӀэу пӀым зӀрӀӀӀӀӀӀгъӀӀхӀэр ары.

СыдӀэу щытми, КӀӀралыгъо ДумӀэм ыштӀӀгъӀэ хӀӀбзӀгъӀӀуцугъӀэм тегъӀӀпсыкӀыгъӀэу шӀӀлогъум и 4-р лъӀӀпкӀэ зыкӀыныгъӀэм и МафӀэу ыкӀи ар зыгъӀӀспӀыфыгъо мафӀэу агъӀӀнӀфӀагъ. Ащ кышчыублагъӀэу илъӀӀс пчӀагъӀэ хуӀгъӀэу шӀӀлогъум и 4-р тӀхӀӀгъӀӀгъу щӀагъӀӀмӀӀӀӀӀӀ, кӀӀӀӀӀӀхӀэм, район гупчӀэхӀэм мӀӀӀӀӀӀӀ ехылӀӀгъӀэ лӀофтхъӀӀбзӀэ зӀфӀашъафхӀэр ащызӀхӀащӀэх. Джащ тетӀэу АдыгӀэ РеспубликӀэми ар щӀагъӀӀмӀӀӀӀӀӀ.

**СӀХЪУТӀ
Нурбий.**

ЯмӀӀфӀӀӀкӀ ипӀӀгъоӀкӀӀэу

АР-м и КӀӀралыгъо автоинспекциӀэ ыныбжъ илъӀӀс 80 зӀрӀӀхъурӀэм фӀӀгъӀӀхыгъӀэу АдыгӀэ РеспубликӀэм хӀӀгъӀӀу кӀоцӀ лӀофхӀэмкӀӀэ и МинистерствӀэ испорт комплекс кӀулыкӀушӀӀхӀэм азыфагъу волейболымкӀӀэ зӀнӀӀкӀоӀкӀу щыкӀуагъ.

АР-м хӀӀгъӀӀу кӀоцӀ лӀофхӀэмкӀӀэ иминистрӀэу Александр РечицкӀэр лӀофтхъӀӀбзӀэм хӀӀӀажъӀӀхӀэрӀэм шӀуфӀӀс гушчыӀӀхӀэмкӀӀэ заккыфигъӀӀзӀагъ. Ащ кызырӀӀуагъӀэмкӀӀэ, хӀӀгъӀӀу кӀоцӀ лӀофхӀэмкӀӀэ МинистерствӀэм исистемӀэ спортым ыкӀи физическӀэ культурым хӀӀхъоныгъӀэхӀэр егъӀшыгъӀӀным лъӀӀшӀэу ыналӀэ тет, мы лӀофтхъӀӀбзӀӀри ащ ишыхъат. ПхъӀӀдз зашӀыхӀэ нӀуж коман-дӀэхӀэм яӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ кӀагъӀӀ-

лъӀӀгъуагъ. КӀӀралыгъо автоинспекциӀем иподразделениӀэхӀэм азыфагъу щыкӀогъӀэ зӀнӀӀкӀоӀкӀур гъӀӀшӀӀгъонӀэу рекӀоӀыгъ. КомандӀэ пӀӀпчъ гуӀетыныгъӀэ фырилӀэу зӀнӀӀкӀоӀкӀум кӀеӀӀӀӀӀӀӀӀ, подразделениӀэу зыхӀӀӀым фӀӀбӀнагъ.

ЗӀнӀӀкӀоӀкӀум апӀӀрӀэ чыпӀӀӀӀӀ кышчыдыхыгъ гъогу-патруль кӀулыкӀум ихӀӀушъхъафыкӀыгъӀэ батальон ия 3-рӀэ ротӀэ. ГъогурыкӀоныр щынӀӀгъончӀӀӀӀӀӀӀӀӀ

КӀӀралыгъо автоинспекциӀем ихӀӀушъхъафыкӀыгъӀэ взвод ятӀонӀӀрӀэ хуӀгъӀэ. Джащ фӀӀэдӀэу ГИБДД-м и ГъӀӀорышӀӀӀӀӀӀ икӀулыкӀушӀӀхӀэм ящӀӀӀӀрӀэ чыпӀӀӀӀ кыдыхыгъ.

ЗӀнӀӀкӀоӀкӀум кӀӀӀхъ шъхъӀӀӀ фӀӀхуӀгъӀэр КӀӀралыгъо автоинспекциӀем икӀулыкӀушӀӀхӀэм азыфагъу зӀныбджӀӀгъуныгъӀӀрӀэ зӀгурылӀоныгъӀӀрӀэ илъӀӀэу лӀофтхъӀӀбзӀэм кызырӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ ары.

КӀунчыкӀоӀхъаблӀӀхӀэу МыекъуапӀэ щыпсӀухӀӀрӀэр ЛъӀӀӀӀӀӀӀ ИсмахылӀэ ХъамидӀэ ыкӀӀом я 87-рӀэ илъӀӀсым итӀэу идунӀаӀ зӀрихъоӀжыгъӀэм фӀӀӀӀ агу кӀеоу ильфыгъӀӀхӀэм, иӀахылхӀэм афӀтхъаусыхӀэх.

ИсмахылӀэ ицыфыгъӀэ инрӀэ иусӀэ кӀабзӀэхӀӀмрӀэ бӀӀрӀэ дахӀӀӀӀӀ тугу ильышчытх.

КӀунчыкӀоӀхъаблӀӀхӀэм яобществӀэу «ГугъӀэм» игъӀӀцӀӀӀӀӀӀӀӀ гупч.

АдыгӀэ РеспубликӀэм ипрофессиональнӀэ литераторхӀэм я Союз хӀӀтхӀэм, тхӀӀӀӀӀӀ лъӀӀшӀэу агу кӀеуагъ зӀлӀашӀӀӀрӀэ усаӀӀоу ЛъӀӀӀӀӀӀӀ ИсмахылӀэ ХъамидӀэ ыкӀӀом идунӀаӀ зӀрихъоӀжыгъӀэр ыкӀи игупсӀэхӀэм, иӀахылхӀэм афӀтхъаусыхӀэх.

Мэщбэшлэ Исхьякъ:
«Адыгэхэм Урысые къэралыгъом
итарихъ **чыплэшхо щаубыты**»

Инна ДЖАМБЕКОВА.
Дунзэ информационнэ
агентствэу «Урысыер непэ»
ипорталэу «Россия для всех»
зыфилорэм редактор.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ПУНЫГЪЭ ЮФЫГЪОХЭР

Джары зэреджагъэхэр Адыгэ Республикэм и Мафэ фэгъэхьыгъэ мэфэкI лофтхьабзэу кIэлэцIыкIу Iыгыплэу N 14-м икIэлэплухэу Дэунэ Гошнашхьо, Абрэдж Мирэ ыкIи музыкэмкIэ илофышIэхэу Датхъужь Светэрэ Датхъужь Мариетрэ агъэхьазырыгъэм.

«Опсэу, Адыгеир!»

Лъэпкэ зэфэшхьафхэм къахэлыкIгъэ кIэлэцIыкIухэу мыхэр зыдэлажьэхэрэм чIыплэу зыщыпсэухэрэр, къызэрыхъухьэгъэхэ Адыгеир шIу альэгъоу, рыгушхохэу плугъэнхэм фытегъэпсыхьэгъэ лофыгъоу ар щытыгъ. МэфэкI лофтхьабзэр бзитIукIэ (адыгабзэкIэ ыкIи урысыбзэкIэ) реклокIыгъ, ау зыбзэмкIэ къалуагъэр адырэ бзэмкIэ къыкIалотыкIыжъэу щытыгъэп, Адыгеим, ащ идэхагъэ, ибаиныгъэ, ицIыфхэм ящытхъу бэу къэппчын зэрэплъэкIыщтыр къагъэлыагъоштыгъ.

Сабыйхэу мэфэкI шьошэ дахэхэмкIэ гъэкIэрэклагъэхэм Адыгэ Республикэм, ащ икIэлэ шхьалэ афэгъэхьыгъэ усэхэр яныдэльфыбзэкIэ къалохэ зыхъукIэ, езбырэу зэрагъэшIэгъэ

къодыеу шымытэу, ахэм ямэханэ пэшлорыгъэшъэу зэхарагъэшIагъэу къыпшагъэхъуштыгъ къызэреджэхэрэ шыкIлэм:

Тихэгъэгу класэу тигупсэр Адыгэ чIыгушъ, терэ!!

Зы бын-унагъоу лъэпкыбэр ШызэгурьIоу щэрэ!!

КIэлэцIыкIухэм афызэхашъгъэ мэфэкI лофтхьабзэм адыгэ къашьоми, джэгукIэ зэфэшхьафхэми (адыгэ лъэпкэ джэгукIэхэми) чIыплэ щыряIагъ.

Сыд фэдэрэ мэфэкIи адыгэ джэгум къызэригъэдахэрэр къыдалъытэзэ, «Тырыгушхоу, тэ тикласэу тшIэрэ къашьор къетщэжъэшт» алошъ, «Пшъэшъэ къашьор» кIэлэцIыкIухэм дахэу къашIы.

лофтхьабзэр зыщыклогъэ унэм ианыхъ лъэгъуплэ чIыплэм пы-

лъэгъагъэх Урысыем ыкIи Адыгеим якъэралыгъо быракъхэр. Урысыем ибыракъ зэфэшхьаф шъуищэу зэрэзэхэлъым имэханэ кIэлэцIыкIухэм къало, джащ фэдэу адыгэ быракъым ышъо щыIэныгъэ зэпымыужьым итамыгъэу зэрэщытыр, жьогъо 12-у ыкIи щэбзищэу ащ тешIыхьагъэхэм ямэхъани къалуатэ.

Зэпыу имыIэу осыр

къытфесыми,

Тыгъэм инэф фабэу

къытфепсыми,

Быракъ дэхитIур зэдэбыбат! — къало кIэлэцIыкIухэм.

МэфэкI лофтхьабзэм ащ изэхэщакIохэм дэгъоу зыфагъэхьазырыгъ, ар дахэу зэрэклауагъэм имызакъоу, плуныгъэ мэханэшхуи иIэу щытыгъ.

(Тикорр.).

Сомэ мин 15 тыралъхьагъ

Дэо тхылъэу гражданинэу Д-м къытыгъэм 2015-рэ илъэсым имэзих монополием пэшIуеклогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум и ГъэлорышIаплэу Адыгеим щыIэр хэплъагъ ыкIи «ЦIыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм ылъэныкъокIэ зэлухыгъэ Iахъзэхэлъ обществэу «Кубаньэнергосбыт» зыфиIорэм хэукъоныгъэхэр ышIыгъэхэу къыхигъэщыгъ.

ЗэрагъэунэфыгъэмкIэ, ОАО-у «Кубаньэнергосбытым» фэтэрыбэу зэхэт унэу Адыгэкъалэ дэтым электроэнергией икъоу Iэкигъахъэщтыгъэп, ащ къыхэкIэу бысымхэм псыфабэр ямыIэу къэнагъэх.

Мы Iофым зыхэплъэхэм агъэунэфыгъ ОАО-у «Кубаньэнергосбыт» зыфиIорэм и Теуцожь производственнэ участка ипашэ унашъоу «ЦIыфхэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиIорэм ылъэныкъокIэ хэукъоныгъэхэр зэришIыгъэхэр.

Монополием пэшIуеклорэ федеральнэ къулыкъум и ГъэлорышIаплэу Адыгеим щыIэм иунашъокIэ пашэм ылъэныкъокIэ административнэ Iоф къызэлэуахыгъ ыкIи тазырэу сомэ мин 15 тыралъхьагъ.

Тазырыр къыпщыныжъыгъ

Адыгэкъалэ дэт сымэдждэщэу К. М. Батмэным ыцIэ зыхьырэ Iоф щызышIэрэ IэнатIэ зыIыгъ пашэм сомэ мин 15 хъурэ административнэ тазыри 5-у тыралъхьагъэр къызэрипщыныжъыгъэр къэзыушыхъатырэ тхылъ 2015-рэ илъэсым чъэпыогъум монополием пэшIуеклогъэнымкIэ федеральнэ къулыкъум и ГъэлорышIаплэу Адыгеим щыIэм къылэкIэхьагъ.

ГъэлорышIаплэм зэригъэунэфыгъэмкIэ, аукционхэр зэхэщэгъэнхэмкIэ хэбзэгъэуцугъэу щыIэр мы сымэдждэщым Iукууагъ, ары пшъэдэкIыжыр зыкIытыралъхьагъэр.

УФ-м административнэ хэбзэукъоныгъэхэмкIэ и Кодекс къызэредилъытэу, мыщ фэдэ хэбзэукъоныгъэ пэпчъ тазырэу сомэ мини 3 пылъ.

Акъялыр сыдрэ Iофи ыльапс

1941-рэ илъэсым Шапсыгъэ псыубытыплэм ишIын заублэм, къуаджэу БжыхъэкъоякIэм ызыщанэ ащ къыхиубытагъ. Щынджые унэгъуи 110-рэ (нэбгырэ 544-рэ) Iложьыгъэ. Зэгорэм Адыгеим ианыхъ къодждэшхомэ ащыщыгъэр джащ тетэу зэхэтхьыгъэ хъугъэ.

Мы уахътэм къуаджэм унэгъуишъэм къехъу дэс, цIыфхэр нэбгырэ 300-м нэсы. Унэгъо пчъагъэм хахъорэп, илъэс 20-м къыклоцI унитIу ныIэп дашIыхагъэр. Къуаджэм гурьт еджаплэ, мэщыт, фельдшер-мамыку пункт, саугъэт дэтых. IофшIэплэ чIыплэхэр илэхэп. ГумэкIыгъуабэу щыIэмэ ащыщ зашъохэрэ псымкIэ Iофыр зэрэдэир. Ащ цIыфхэр егъэтхъаусыхэх, зэлукIэхэр ашIых, тегушIэх. Ащ даклоу псыпкIэм итын лъэшэу егъэгумэкIых, мыщ хэхъухъэрэр ашIотэрэзэп. Зичэзыу зэлукIэу щыIагъэм хэлэжьагъэх Тэхутэмыкъое районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Хъатитэ Алий, «Къэлэ гъэпсыкIэ зиIэ Инэм» ипашэу Хъоткъо Хызыррэ депутатхэм ятхьаматэу Нэгъой Аскэррэ, организациехэм ялыкIохэр.

ЗэлукIэм бырсыр ублаплэ фэхъугъэми, ар зезыщэрэмэ цIыфхэр агъэлэсагъэх. ЗэкIэ бырсырыр къызэрыкIыгъэр къодждэсхэмрэ псыр къалэкIэ-зыгъэхъэрэ ООО-у «Теплоэнер-

го» зыфиIорэмрэ азыфагу зэгурымыIоныгъэу къитэджагъэр, ар зэхэпфынымкIэ бгъуитIум акъыл къызэрэзэфамыгъотырэп ары.

Джы Iофым хэхъухъэрэм ышхъэ къисхын. Гъэрэклоу къодждэсхэр зэшъошт псэу ыкIи нэмыкI IофкIэ агъэфедэнэу къафатIупшыгъэр кубометрэ мин 45-м нахъыб, ау нэбгырэ 312-у къуаджэм дэсхэм ащыщэу псыпкIэр тэрэзэу зытыгъэр нэбгыри 10-м къехъу ныIэп. КъызэралъытагъэмкIэ, 2011-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу псыпкIэу къодждэсхэм амытыгъэр сомэ 887262-рэ мэхъу. Ар зы лъэныкъу.

ЯтIонэрэр, псыпкIэр тэрэзэу аламышхэу къодждэсхэм ало, мэтхъаусыхэх, зашъохэрэ псым идэгъугъи ыгъэрэзэхэрэп. Ахэм зэралъытэрэмкIэ, псыпкIэм тэфэн фаем рагъэхъузэ къафатхы, хэтэрыкIхэм ыкIи щагум дэт псэуалъэхэм апэлэуагъахъэрэ псыри дыхэтэу. Ары шхъбае, къодждэсхэм хатэхэр алэжьхэрэп, псы зытыракIэни ялэп. Ау обществэу

«Теплоэнерго» зыфиIорэм ышIэрэп хатэхэр унагъохэм алэжьхэми, амылэжьхэми, псыр цIыфхэм а лъэныкъомкIэ агъэфедэми. АщкIэ бгъэмысэнэуи щытэп, ахэр зехифынхэшъ, тхылъхэр ышIынхэу илофшIэнкIэ ипшъэрылъэпышъ. ЗэрэхъурэмкIэ, къодждэсхэм алэныкъокIэ шъыпкъэр щыIэу апэрэмкIэ къыбгурэлэ, амыгъэфедэрэ псым ыпкIэ атын фаеу къафалытэ. Обществэу «Теплоэнерго» зыфиIорэми лажъэ илэп, унашъор егъэцакIэ.

ЗэгурымыIоныгъэм лъапсэу илэр мыщ фэд: къодждэсхэм янахъыбэм псэу агъэфедэрэр къыгъэлыагъоу, къылытэу счетчикхэр якранхэм атэтхэп. Арышъ, зэфэдэу псыпкIэр аты. Счетчикхэр языгъэгъэуцугъэхэми зээгъыныгъэ организацием дашIыгъэп. Мы Iофыр къодждэсхэм елбэтэу зэшIуахын фае, джащыгъум ахъщэ лые атыщтэп. Къодждэсхэм зашъохэрэ псым илоф къагурылуагъ, охътабэ темышIэу ичыкIэгъэ тхылъхэр агъэхьазырынхэшъ, обществэу «Теплоэнер-

го» зыфиIорэм ипашэхэм аратынхэу рахъухьагъ.

НэмыкI Iофыгъохэу зыгъэгумэкIэхэрэми ягугъу къашIыгъ. Джащ фэд къуаджэр зыхэхъэрэ «Къэлэ гъэпсыкIэ зиIэ Инэм» ипашэхэр икъоу къуаджэм къыфэмыгумэкIыхэу къодждэсхэм зэралъытагъэр. Ау Iофыр ащ темытэу къычIэкIыгъ. Къуаджэу БжыхъэкъоякIэмрэ поселкэу Инэмрэ ззыпхырэ гъогур дэуу щытыгъ. ПсынкIэ хьазырэу ащ ызыныкъо асфальт тыралъхьэгъагъ. Адрэ ныкъом ишIын бэклаерэ пыллыгъэх. Республикэ бюджетым къыхэхыгъэу сомэ миллион 72-рэ гъогум ишIын пэлухьагъ. Ар ахъщэ макIэп, ащ икIэгъотын илъэс зауэрэ иужитыгъэх. Хъаулиеу хъугъэп пашэхэм ялофшIагъэ: асфальт гъогу зэщиз шъомбгъошхом псэуплитIу зэрипхы хъугъэ.

Газым илоф зэрэзэшIокIыгъэми цIыфхэр ыгъэрэзагъэх. ЧIышъхъашхом рыклорэ газтрубэр зэхэулыныхъагъэу, гъуанэхэр чIыплэ-чIыплэу фэхъухэу ыублэгъагъ. Сомэ миллионитфырэ ныкъорэ бюджетым къыхахи, газыр зэрыклорэ трубэхэр чычIэгъымкIэ ашагъэх Инэмрэ БжыхъэкъоякIэмрэ зэрипхыхэу.

Мы ауужырэ илъэсиплIым къыклоцI къуаджэм псырыкIоплэ трубэ километрэ минитIурэ шъэныкъорэ щызэблахъугъ, ащ сомэ миллионитIу фэдиз пэлухьагъ. Инэм ипашэхэм, къуаджэр мынми, цIыф бэдэдэ дэмысми, зэтэгъэпсыхъэгъэн зэрэфаер ащыгъупшэрэп.

ИлъэситIукIэ узэкIэлэбэжымы, апэ дэдэу кIэлэцIыкIу джэ-

гулэ мыщ щагъэуцугъ. ГухэкIыр къуаджэм IофшIаплэхэр зэрэдэмытхэр ары, ащкIэ хэкIыплэхэм алыхъугъэн фае. БжыхъэкъоякIэм щыщ нэбгырэ пчъагъэ чIыплэ зэфэшхьафхэм ащэпсэу, IэнатIэ дэгъухэр ялэх, якъуаджэ шIу альэгъу, зэрафэгъэхъоу Iэпылэгъу къыфэхъух. Ахэм къуаджэр адрэ псэуплэхэм ауж къимыненэу, зэкIэми аныхъ дахэу, аныхъ дэгъоу, зэтэгъэпсыхъагъэу хъу ашIомгъу. Мыщ фэдэ щысэхэр къэпхынхэ плъэкIышт. Къуаджэм культурэм и Унэу дэтыр зэтэгъэпсыхъагъ, цIыф кIуаплэу щыт, мыдэуи илофшIэнхэр зэхещэх.

Сурэтышхохэр зыфэдэщтым фэдэу апэрэпшIэу Хьадыпэшъо Разыет ышIи ащ техыгъэу саугъэт къуаджэм дагъэуцуагъ. Къуаджэм щыщхэу Хэгъэгу зэошхом хэклодагъэхэм афашIыгъэ саугъэтым къыгъэгъунэрэ чIыплэхэр мыжбо бзыгъэхэмкIэ апклагъэх. ПстэумкIи а IофшIэнхэм сомэ мин 500 апэлухьагъ.

Сыда кIэхъу фэхъугъэр БжыхъэкъоякIэм щыклогъэ зэлукIэм? Инэм псэуплэм ипашэу Хъоткъо Хызыр цIыфхэм къахилъхьагъ: къэклошт зэлукIэм ехуэплэу, ар зы мазэкIэ ашIышт, псымкIэ чIыфэу ателъхэр атыжыщтых, счетчикхэр агъэуцущтых, ООО-у «Теплоэнергэм» зээгъыныгъэ дашIышт. А организацием псырыкIоплэ трубэхэр игъорыгъоу зэблихъуштых, псыкычIэщыплэу сомэ мин 780-рэ зытефэщтыр ыгъэуцущт.

ХЪУЩТ Щэбан.

(Къызыкъләыкләрә
чъапыогүм и 31-м
къыдәкыгә номерым ит).

Шъхъэгъусәр къэсымаджә

2005-рә ильәс, бәдзәогүм и 22-рә. Пчыхъ гушлуагъу. Тиньбджәгу лъапләу Чэтәо Ибрахымә ыпхъу нахъыжъ Лащынәрә Германием къыкыжъи хәкум къэзыгъэзжыгъә Бәгъ Мыхъамодәрә къэзәрәщәгъәх... Тызәсәгъә зал горәм джәгур щытәшы. Зәдәтәгощышъ, гушлуагъор тәгъәбагъо, тыгъхәр щизәу тиунә къәтәгъәзжы.

Чәщыбгым тә тигопәгъу, тичәштеу... Кобляпхъу инсулт къеуагъ, хыльә... Тилахылыщышхәр сымаджә зыхъухәкә тә, врачхәм, нәмыкә сәнәхъат зиләхәм афәмыдәу, амалынчә тәхъу, бәкә нахъ кын тәлгәгу. Мылзаклохәм ясымаджә сымәджәщым зынагъәсыкә, зәрегупсәфыхәрәм фәдәу тә тигупсәфын тләкырәп.

Гурышабәмә сызәрәдзәзә, мазәр сымәджәщым щытәгъәкә... Етләнә унагъом ипкәу Анкара щыпсәурә ышпхъухәм афәсәщә, сәщ нәхъ дәгъоу къызәрәдеклоклышхәм сицыхъә тельәу къафәсәгъәнә. Щәч хәлпәп, кыхъә-лыхъә хъушт икәт. Анахъ къызыщыпфәныкә лъәхъаным шъхъэгъусәм улъәхъмысыныр, а гуузым ихъыльә пщәчыныр ләшлэхына?.. Ау ари лъәпкә фәпсәум изы лахъба? Лъәпкә фәпсәум пәрыохъухәм уапә-шлуеклоныр къыпфәгъәуцуба? Лъәпкә фәлажхәм цыкыу ини гукулачәр зыушәтырә чыпләбәмә уарегъәуцуба?

Гукулачә къысәзытырәр арымә, ло хәлпәп, ильәпкә пае нахъ хыльәшхохәм акләуцуагъәхәм, лъәпкыым ыпсә фәзыгъәтлыгыгъәхәм ячысәхәр ары. Адә, сә стелъ кыныр мымакләми, лъәпкыым, хәкум

Нәпс гъоткылиты

Сигукъәкыжъхәм ащыщ пычыгъохәр

фатырә псәм пәпшымә, емыкы хъунба? Етлани, шъхъэгъусә сымаджәм сыкәрысыныр бәмә къырагъәкыштыми, сә сыд фәдәу къезгәкылуна?

Ащыгүм сәри сафәдәба хәку гъәзәжырә зицәпә орәдәу, зәзакъо нәмыләми хәкум къәмысыгъәхәм; хъәкәщ пыут, хъәкәщ дәгъу зәрәтимыләр, якъәмыкә шъхъаусыгъо фәхъунәу къызышлушыхәрәм; ахъщә ин къызыкәкәлошт лоф дәгъухәр шагъотышхәмә къэзыгъәзжышхәм; чыжъәкә хәгъәгур зәзыгъафәхәрәм; кәкәләу зылхәхәхәрә гъучә ондрыхъур зымыкыутәшъурә Тыркуем щыпсәурә адыгәхәм...

Къәбар нәпцыр сфәгъәлу

Нахъ гъәшлэгъоныр, егъаши сыгу къәмыкыгъә Тыркуе гъәзәжыныр синыбджәгу гупсәхәм (!) къысапәсын зәрәлгәкыгъәр ары... «Тәщ фәдә хъумә, ыжә къыткәрихын» алогъән шъулау?

Мары джыри зәхәхъә гушлуагъу, культурәм и Унә дәхәшхо ичәхъәгу тыщызәхәт. Шъхъэгъусәр сымаджә зыхъугәм бәп тешлагъәр. Ар Анкара щыл, сә Мыекъуапә сыдәс. Гукъәо-гумәкыгъор зынгәу кәлә ти Севилжые къысәчәлә. Севилжые непә ипхъорәлфхәм агъәгушорә нәнәжъми, Анкара тызыщәджәщыгъәм къыщәгъәжыгъәу непә нәс тәрыкә Севилжый. Анкара къыкыжыгъәкә, ынәгу кәлә гукъәо-гумәкыгъор зы-

хәгъәщәгъә макъәкә «Нәджәт-аби (нахъыжъ-гъәшлуабз), Тыркуем зәрәбгъәзжыштыр шыпкә?.. Анкара джары къәбарәу дәлпыр» къысәло. Инәу згъәшлагъорәп, «Ари мымакләу сфәгъәлурә къәбар нәпцхәм ащыщ» сәлошъ, сылошхыпцы. «А сишыпхъу, сә Мыекъуапә щисхырә зы ильәс пәпчъ мы къәбар нәпцыр сфәзгәлугъәхәм ащыщ нәбгыритлум къарәгъәзжә сәлмә, къеуцәләнхә, сыда пәләрә?» — сәупчы.

Адә, икәләхәм зәрәпәчыжъәм, ар ипсауныгъә къөгәон зәрилгәкыштым зырымгъәлхәхъә, сыд лъәныкыкәкә сипкәугъә, ләпылгъу къысфәхъугъә шъхъэгъусәр зәрәгырәр зысәлгәгүм, сыда снәпсхәр къыгъәкәлоу сызкәгушлуагъәр?

2009-рә ильәс. Мы кымафәри Анкара щырихыгъагъ шъхъэгъусәм. Гъәтхәпәм ыгузәгу къәсәжыгъ Мыекъуапә. Типсәукә цыкыу-цыкылоу зыпкә еуцәжы... Аузә, зы

пчыхъә горәм шъхъэгъусәм изытет къыгурылуагъәу, къызысымәджагъәм къыщәгъәжыгъәу апәрәу, ымакъә къызәрихъәу, зәридзәу гыныр къырегъажә.

Инсулт нәужым Кобляпхъу, шыкур, ләпкә-лъәпкәкә зи имыләжъжә фәдагъ. Ләхәм, ләджанәхәм, шхужхәм ащыщ кәчләджагъәп. Елгъәоштыгъәп. Узым напәми уж къытыринагъәп. Ау инсултым шъхәкуцым гушыләнәм игупчә зы-

хәт исәмәгубгъути ыубытыгъәр гушылакәри, тхәкә-еджәкәри ләкәзыгъәх. Игупшысәкә игукъәкыжы ыпәрәм фәмыдагъәхәми, дәй дәдагъәп. Ар зыфаер зәгъәфагъәу къылон ыльәкырәп. Зылыхъурә гушыләхәр къыгъотышхъурәп. Ар зыдәшләжышъ, цыфхәм ахәхәрәп, дәгу дәдәу ымышләхәрәм адыщысыныр къәхыльәкы.

Еджәныр зыкәсәгъә, еджәкә цыкылухәм еджәныр шлу зыгъәлгъәгуштыгъә егъәджәкәлмәкә

ләшлэхыгъәп узым мы икәни.

Сәркәи псынкәп, ләпкә лофыгъохәри зәрәхәтыжъәу, гъәшләм исыдрә лъәныкыкәкә гушыләгу, упчәжыгъәу къысфәхъугъә шъхъэгъусәм ильәс пчәгәм купкә зилә гушылә дәсшын сымыльәкыныр, тызәмынәкыокуныр, хәхъоныгъәхәм тызәдамыгъәгушлоныр... Тызәгусәу театрәм, концертым тымыклошъуныр... Ищыкәлгә дәдә зыхъукы, хъәкәхәм бысым сәфәхъун сымыльәкыныр, гъунәгүмә адәжә, хъәкәлпә клоныр сищыләнәгъә хәсхыжыпәныр... А пстәуми анахъ гукаор нахъышу зәрәхъужырәм инәшәнәу зәрәгырәм сызәригъәгушлуагъәр гурысымыгъәлошъуныр...

Гугъәр чләсынагъәп

Загъорә сыдәуи псынкәлу игупшысәра цыфыр. Бәмышләу Интернетым шләнәгъәлжәхәм нәфынәм нахъ псынкәлу зәкләрә пкыгъоажые агъәунәфыгъәу къәбар итыгъ. Сә сишләшкә, гупшысәр а пкыгъоажыем нахъ псынкәлу мащә.

Адә мары сынәпсхәр ыльәгүмә, шъхъэгъусәм ежә изытет пае сәгъы къыщыхъунба, изытет хыльә дәдәу къышлуигъәшынба? А шләшми ипсикәлогие нахъ зәлигъәхъанба? Сынәпс гъоткылиты ежыр нахъышу зәрәхъужырәм игушлуагъо къызәрәхәкырәр гурызгәлән сләкына?..

Хәт ышләра? Зәгорәм... Зы мафә горәм а гушлуагъори зәдәдгощын, гушлогә нәпсхәм тарымыукытәу, тымакә къызәрихъәу, тызәридзәу тызәдәгын.

Зәгорәм, мафә горәм ари хъун...

Ары, сыда зыкәмыхъун фаер?

Мәщфәшу Нәджәт.

Цыфымрә шләнәгъәмрә

Шләнәгъәр — дәгу дәд, бләкыгъәу дәгу. Нәмыкәлу къәпәлән хъумә, мылькушу. Цыфмә къызәдапшъхәпән шләнәгъә-шыкә горә зыгорәм къызыләкәхәкә — ар къогъу ышыштыгъәп. Зәкләми ащкә адәгуащәщыгъә. Джы шләнәгъәр, умышләмә машин пәнәу, амыщәмә мыхъунәу зылытәхәрәр нахъыбә мәхъух. Шләнәгъәкә зыгорәм къыләкәхәгъәмә, ащ е тырахышъ, е щәщфышъ, шләнәгъәлжәмә апәчыжә сатыушхәм ар нахъ лъәпләу зәрәщәжыштым еусәхәу фежәх.

Я XXI-рә ләшләгүм «технохылымым» («техношләнәгъәм») цыфхәу ащ пылхәм хылымыр зәрәгъәпсыгъәм зәхъокыныгъәхәр фашых. «Технохылымыр» апәу зәхәшләу заубләрә Къохъәпәмкә я XX-рә ләшләгүм ия 70-рә ильәсхәр ары. Гушылау «технохылым» («технонаука») апәкъызыжәдәкыгъәу алжәтәрә белгәие философәу Ж. Оттуа, ау игъәкәлотыгъәу агъәфәдәу заубләрә 1980 — 1990-рә ильәсхәр ары, ащ Бруно Латтура, Донна Харауэй, Эндрю Ликеринг, Хельга Новотны ыкәи нәмыкыбәм къыхаутыгъәхәу аужырә ильәсхәм нәбгырабә зытегушыләхәрәм ялах хәл.

Зәрәхъурәмкә, хылымымкә укыкымә цыфым ехыльәгә пстәур зәхәугуфыкыгъошлоу къащыхъоу непә фежәх. Цыфым ыпкырә ифизиологиерә къодыехәп, ишъхәкуцә лоф

зәришләрәм фырикъужыәу ары нахъ. Ащ даклоу гупшысәныр, акылыныр, шъхәфитыныр — кәкәләу къәпәлән хъумә, зәкә.

Ащ фәдә шләнәгъәлжәхәмкә цыфыр — зәмыпәгъәшыгъә псәушхъ: жәжәу мәгупшысә, псынкәлу чъәрәп, ичъые къыщыкәмә, къызәлахъ. Пәпән хъумә, хъыбәеу гәпсыгъә. Ахәр зәусәхәрәр шыкә амалыкәхәр къаугупшысынхәшъ, цыфыр нахъышлоу зәхәлхәжыныр ары. Ницше игухәлыгъә — «цыфым нахъ цыфыжыр» («сверхчеловек») — лгәгәкәлотәныр арәп ямураддыр джырә шләнәгъәлжәмә. Нәмыц гупшысәклоу, филологәу Фридрих Вильгельм Ницше, шъузәрәщыгуазәу, цыфыр — «чым иузәу» ылытәщыгъ, ар бәгәшләп, ар «хәуконыгъәу зыгорәу зәхәлышъ», ащ пае цыф шыпкәр, цыфыкәр, «цыфым нахъ цыфыжыр» гәпсыгъән

фаеу ары зәрилгәтәщыгъәр.

Джы къәбарәу къыднәсыгъәмкә, зы цыфым ышхъә пахынышъ, адрә цыфым ыпкә шлуагъәуцәнәу ыуж итых. Ар зигукъәкыр ыкәи зыгъәцәкәләнәу зимураддыр италие хирургәу Серджио Канаверо. «Зышхъә шлуахынәу» къезәгыгъәр воронж программистәу Валерий Спиридоновы ары. Бәмышләу нәбгыритлур Аннаполис (Мәриленд штатыр) ихъәкәщәу Westin апәрәу щызәлукагъәх. Америкәм неврологие ыкәи ортопед хирургиемкә и Академиеу мы къаләм дәтым Канаверо лоф щешлә. Хъәкәщым щырекәкыгъәгъә конференцием къәкәлагъәхәм операциер зәрәригъәкәкышты шыкәлу ыгъәнәфагъәм щигъәгъозагъәх. Канаверо къызәрилуагъәмкә, операциер Америкәм е Китай 2017-рә ильәсым щышләнә имурад. Ащ пәлуигъәхәнәу доллар миллионишә фәдиз ищыкәгъ. Ежә операцием сыхәт 36-м нахъ мымакләу уахәтә текәләдәт.

Мыр цыфитлүм арашыләнәу ягухәл. Тә еджапәм тыщырагъәдә зәхъум къыдгурагъәлуагъәр чыгүм щырекәкыгъәгъә эволюцием инахъышхъә лъәоянәу цыфыр къытехъуагъәу ары. Ау джырә шләнәгъәлжәхәмкә цыфыр биологиемкә икәоу мышыгъәу щыт, арышъ, ыпәкә лъыкәләнәхә ямурад. А шләнәгъә-

ләжмә щыләнәгъәм имәхәнә агъәунәфыгъәу къащәхъ. Зәрәхъурәмкә, уигунапкәмә уашхәдәкыныр ары, ащ пае цыфым ыуж кыкыштыр агъәпсыщт. Ары, зәхәшлухырәр шъумыгъәшлагъо — цыфыр нахъышлоу зәхәпчыхъаным къыщымыуцухәу, цыфым ыуж кыкыштым лоф дашләнәу ягухәл. Ахәм къазәрәщыхъурәр щыләнәгъәм икупкә зәхәфыгъәу ары. Ар цыфыр «ышәо (ыпкә) икынышъ», цыфым ыуж дунаим къытеуцәщтыр гәпсыгъәныр ары.

Адә псәр?! Цыфым ыпсә?! Ащи зыгорә къыфаугупшысышъунәу зыцәгугыжыхъ.

Ары шъхәам, Кант зәрәхигъәунәфыкыгъагъәу, чыопсым идунай щыл, шъхәфитныгъәм идунай щыл. Шъузәрәщыгуазәу, Иммануил Кант нәмыц философәу Шләнәгъәм ипәхә (шләнәгъәр пстәуми апшәу зыщытыгъәм) ильәхәнә псәуштыгъәм дунаир тлоу ыгощыщыгъә: емрә жәлымыгъәмрә, адрәр къыпыщыт — культурәмрә нәхәшәмрә. Митлур зызәхәпфынәу зы екәләкә щыләп. Шъхәфитныгъәр — цыфым ищыләнәгъә лгәпс. Цыфыр шъхәфитәу щымытыгъәмә, икәлуагъәкә пшәдәкыжә иләнәгъәп. Тинамыси, тифытыныгы, тизәхәтыкәи ары лгәпсәу яләр. Псә, гу зыфәтлохәрәр архәба амал къытәзытыхәрәр шъхәфитәу тшләигоуор къыхәтхынәу.

Джырә шләнәгъәлжәмә, къызәрәнафәрәмкә, зәрәлытәрәр цыфыр зәпәшыным пәләпчә

зышыхәрәр «илыгъә нәшәнәхәр» ары: гъогу пхәндж нахъыбәрәмкә къыхыхырәр. Ащкә ежымы къэзыуцухъәрә дунаими зәрар арехы. «Цыфым кыкәлгәкыштым» — цыфужым — («постчеловек») ащ фәдә нәшәнә хәлыныу щытәп.

Цыфужыр — къәхъушт цыфым итепләщтәу зәнәгуехәрәр ары, пәрыт шыкә амалыкәхәр: информатикәр, биотехнологиер, медицинәр хәлыхәу зәрәшлгәщтым къыхәкәлу цыф тепләр щызыгъәзыагъәр ары. Мыр шләнәгъә фантастикәм игъәкәлотыгъәу шагъәфәдә. Мыщ дәжымы угу къәкырәр америкә психологием икласикәу Берес Фредерик

Скиннер итхыльәу «Шъхәфитныгъәмрә шлуагъәмрә ядырабгу» («По ту сторону свободы и достоинства») зыфилоу 1971-рә ильәсым къыдыгъәкыгъагъәр ары. А лъәхъаным бырышыхо къыләтыгагъ. Скиннер къыгъәлгәгуштыгъ акылы закәкә зәхәт чылагъом (обществом) цыфыр зәрәфаеу е ишъхәубәтә шләигоныгъәрәкә зәкәлоныр зыпарәкәи зәримыщыкәгъәр, ищыкәгъәр акылыгъәмкә ныхышлүм тетәу зәкәлоныр ары. Арышъ, тә къызәрәдгурыләрәм тет шъхәфитныгъәр ащ ищыкәгъәп. Джащ фәдәу ышхъә ылытәжыныри ищыкәгъәп. Акылы закәкә зәхәт чылагъор фитыныгъәмрә шъхәлытәжынымрә иадырабгукә гъәзәгъә.

ТӘУ Нуриет.
(Джыри кыкәлгәкышты).

Ошлэ-дэмышлэ лoфхэр къэмыгъэхъугъэнхэмклэ, ахэм тхьамыклагъоу къыздахьыхэрэм яклэуххэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ ыкли машлом зыкымыштэнымклэ правительствэ комиссием изэхэсыгъоу 2015-рэ илъэсым шышъхьэлум и 28-м щылагъэм щаухэсыгъ

Ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм ахэфагъэхэм ашлокладыгъэ документхэр зыпкэ игъэуцожыгъэнхэмклэ лэпылэгъу зэрафэхъущтхэ шыклэхэу игъо альэгъугъэхэр

Чылопс, техногеннэ нэшанэ зилэ тхьамыклагъохэм, машлом апкэ кыкыклэ илъэс къэс Урысые Федерацием члэнагъэу сомэ миллиардишъэ пчъагъэ ешлы, унэгъо мин пчъагъэ бгъагъэ имы-лэу къэнэ. Ошлэ-дэмышлэ тхьамыкла-гъохэм апкэ кыкыклэ ашлокладыгъэ документхэр псынклэу зыпкэ игъэ-уцожыгъэнхэмклэ Урысые Федерацием игъэцэкълэ хабзэ ифедеральнэ къу-лыкьухэм опыт пэрытэу ялэр мыщ щызэфэхьысыжыгъ. Ар анахъэу зы-фитегъэпсыхьагъэр щылэныгъэм чыплэ кын ригъэуцугъэхэм лъэныкъо зэфэшъ-хьафхэмклэ афыдеплынхэр, админи-стративнэ лoфтхьабзэхэр нахь псынклэу ыкли нахь къызэрыкълэу зехъэгъэнхэр, тхьамыклагъом хэфагъэхэм ахъщэ зэ-ралэклэмылър кыдэлъытэгъэныр ары.

Ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм ахэ-фагъэхэм къэралыгъо пошлынэ аламышэу зыщыщыр къэзыушыхьатрэ тхылъыр мазэклэ алыгынуэ араты. Ашлокладыгъэм ычылплэклэ паспорткыкэ къазыратырэ нэуж ар алахыжы.

Ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъом хэфагъэу документхэр зышлокладыгъэм нахь лэшэхэу паспорт къызэраратыжырэ шыклэр

Псыкьиуным, машлом е нэмык тхьа-мыклагъохэм зэрар зэрахыгъэхэм къы-зэрэхъугъэхэр къэзыушыхьатырэ сви-детельствэр, дзэ учетымклэ докумен-тхэр (нэмык документхэр) арахьыллэнэу амал зэрамылэм кыхьэкълэу Урысые Федерацием кощын лoфхэмклэ и Феде-ральнэ къулыкьу ичылплэ подразделе-ниеихэм ялофшлэхэм къэбарэу ящы-клагъэр зэклэ къызыхахьэр ашлокло-дыгъэм ычылплэклэ нэмык паспорт къаратыным зыщыклэлъэлухэр тхылъыр, апэу паспорт къаратынуэ зыщыклэлъ-лугъэхэ тхылъыр, подразделением иад-реснэ-справочнэ картотекэ ары е ве-домствэ гъэнэфагъэхэм зафагъаззэзэ ахэм ящыклэгъэ къэбархэр къызлэкла-гъахьэх. Сомэ 1500-рэ ахэм къэра-лыгъо пошлынэу аты.

Тхьамыклагъом хэфагъэм Урысые Федерацием кощын лoфхэмклэ и Фе-деральнэ къулыкьу иподразделением зызыфигъазэрэм шлокладыгъэ паспор-тыр къыщыратыгъагъэ зыхьуклэ, зы мафэ — мэфитлуклэ паспорткыкэр къыфагъэпсыжын фае. Нэмык чыплэ къыщыратыгъагъэмэ, мэфэ 30-м нэ-сэу паспорткыкэм игъэпсын ежэн фаеу хъущт. Пстэури зэлъытыгъэр кощын лoфхэмклэ Урысыем и Федеральнэ къулыкьу иподразделением ашлокладыгъэ паспорткыкэ къызытыгъагъэм джэуапыр къызалэкигъэхьажырэ ары.

Зыщыпсэурэ чыплэм зэрэщыдатхагъэхэр къэзыушыхьатырэ тхылъым идубликат къазэраратырэр

Зыщыпсэурэ чыплэм зэрэщыдатхагъэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр зэрэшлокло-дыгъэм епхыгъэу Урысые Федераци-ем ицыф регистрационнэ учетым икьу-лыкьу зызыфигъазэкълэ, ыпэре реги-страционнэ номерыр зыщыгъэнэфэгъэ дубликатыр мы къулыкьум илофшлэхэм ащ къыраты. Журнал гъэнэфагъэм ар къызыщыратыгъэ мафэр, мазэр, илъэсыр датхэ. Регистрации зэрашыгъэ тхылъэу къыратырэ иджабгъу къогъу ышъ-хьагъклэ «дубликат» зыфилорэ гущылэр тыратхэ. Пстэумклэ мыщ фэдэ лoфтхьабзэм такыкыи 10 нылэп пэлуа-гъэхьан фаер.

Ашлокладыгъэм ычылплэклэ нэмык водителъскэ

удостоверение къаратыжынымыклэ ищыклагъэхэр

Водителъскэ удостоверением зышло-кладыгъэхэм ащ идубликат къараты-жыным пэе мыщ кыкыклэпкыкlorэ до-кументхэр алэклагъэхьан фае:

— паспорткыкэ е нэмык докумен-тэу цыфыр зыщыщыр къэзыушыхьа-тырэр;

— зыщыпсэурэ е зыдэщылэ чыплэм регистрации зэрэщашыгъэр къэзыгъэ-шыпкэжырэ документа;

— шъошэ гъэнэфагъэм тетэу зэ-хэгъэуцогъэ медицинэ справкэр;

— удостоверение иклэрыклэу къы-ратыжыным пэе сомэ 2000 къэра-лыгъо пошлынэу зэритыгъэм ехьыллэгъэ квитанциер;

— удостоверением щыщэу къэнагъэр е ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъом кыхьэкълэу документхэр зэрэшлокладыгъэм ехьыллэгъэ справкэр.

Къухъэ цыкълухэр агъэлорышлэн зэрэфитхэр къэзыушыхьатырэ тхылъыр зашлокладыклэ, Урысые Феде-рацием граждан оборонэмклэ, ошлэ-дэмышлэ лoфхэмклэ, чылопс тхьамыкла-гъохэм къыздахьыгъэхэм ядэгъэзы-жынклэ и Министерствэ и Админис-тративнэ регламентэу Урысыем и МЧС къухъэ цыкълухэу и Къэралыгъо инс-пекции къыфэлорышлэрэ къухъэ цыкълухэр зэрафэхъу фитыныгъэ аратыным еп-хыгъэ къэралыгъо фэлэ-фашлэхэр зэ-рагъэцаклэрэм фэгъэхьыгъэм рэгъуа-зэх.

Яунаеу къухъэ цыкълэу зэралэм ыкли ар зэрэфэн зэрэфитхэр къэзыушыхьатырэ тхылъ зэралэм яхьыллэгъэ справкэхэр нахь лэшэхэу къазэраратырэр

Къухъэ цыкълэр зэрафэн зэрэфит-хэмклэ тхылъ зэралэм ехьыллэгъэ справ-кэхэр къызытыхэрэр Урысыем и МЧС къухъэ цыкълухэмклэ и Къэралыгъо инспекции (ГИМС) иподразделениемхэу ащ фэдэ къухъэхэм яреестрэ зэхэз-гъэуцохэрэр ары. Яунаеу къухъэ зэралэм ехьыллэгъэ справкэхэр къызытыхэрэр Урысыем и МЧС и ГИМС иподраз-делениемхэу къухъэхэр зэрафэнхэмклэ удостоверениехэр къызытыгъэхэр ары.

Къызытыгъэр справкэхэм аклэхъжы ыкли Урысыем и МЧС и ГИМС ипод-разделениемхэм ямышхэр ахэм аредзы.

Зигугъу къэтшыгъэ справкэхэр къа-ратыным пэе зыщыщыр къэзыушы-хьатырэ документхэр, ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъом ыпкэ кыкыклэ доку-ментхэр зэрэшлокладыгъэм ехьыллэгъэ справкэхэу къулыкьу гъэнэфагъэхэм къаратыгъэхэр алэклэлъын фае.

Урысыем и ГИМС иподразделением цыфым зызыфигъазэгъэм къухъэ зэ-рифэн зэрэфитым епхыгъэ документ-хэр ыпэкклэ къыщыратыгъагъэмэ, сы-хьатым кыкыклоцл ащ фэдэ справкэр къыфызэхэагъэуцон фае. Къэралыгъо пошлынэ аламышэу справкэр илъэс плалэкълэ араты. Удостоверением идуб-ликакт къазылэклахьэкълэ, справкэм ра-гъэгъэзэжы.

Хэбзэлэхъ къулыкьум иучет зэрагъэуцугъэхэр къэзыушыхьатырэ тхылъэу агъэкладыгъэр нахь псынклэу зыпкэ зэрэрагъэуцожырэ шыклэр

Хэбзэлэхъ къулыкьум иучет зэрагъэ-уцугъэхэм ехьыллэгъэ свидетельствэр къаратыжыным пэе хэбзэлэхъ инс-

пекцием мыщ фэдэ документхэр лэкла-гъэхьанхэ фае:

— лъэлэу тхылъыр;

— зыщыщыр къэзыгъэшыпкэжырэ, зыщыпсэурэ чыплэхэм зэрадэтхагъэ-хэр къэзыушыхьатырэ документа.

Хэбзэлэхъ къулыкьум иучет зэрагъэ-уцугъэмклэ тхылъыр ыпкэлэ хэмылэу къаратыжы.

Шлоклэ зымылэ пенсие страхованияемклэ свидетельствэу ашлокладыгъэр къазэраратыжырэ шыклэр

Урысые Федерацием псауныгъэм икьэхъумэнклэ ыкли социальнэ хэхъо-ныгъэмклэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 12-м ышлыгъэ унашъоу N 1523-р зытетыр лэубытыплэ къызыфашыгъэ, шлоклэ зымылэ страхо-ваниемклэ свидетельствэу ашлокладыгъэм идубликат къаратыжы.

Унэе лицевой счетым истраховой номер (СНИЛС) нэбгырэ пэпчэ шъхьафэу къыфыхахы ыкли ар зыкли зэрахъо-кырэп.

Страховой свидетельствэр зашлокло-дыклэ:

— Урысые Федерацием ицыфэу лoф зышлэрэм дубликат къыратыным зыщы-клэлъэлурэ тхылъыр ылыгъэу кадрэхэмклэ отделым зыфигъэзэн фае. Зилофшлэн ежэ-ежырэу зэхэзыщэхэрэм (унэе предпринимательхэм, очылхэм, нота-риусхэм) страховой свидетельствэм идубликат къаратыным зыщыклэлъэлурэ-хэр тхылъыр Урысые Федерацием пенсиехэмклэ и Фонд лэклагъэхьан фае;

— лoф зымылэхэрэм страховой сви-детельствэм идубликат къаратыным зыщыклэлъэлурэхэр тхылъыр Урысые Федерацием пенсиехэмклэ и Фонд рахьыллэн фае;

Цыфым е лoфшлэн язытырэм пен-сиехэмклэ Фондым зызыфагъэзэрэ нэуж мазэм кыкыклоцл, лицевой счетым ит-хэр къызфагъэфедэзэ, страховой сви-детельствэм идубликат араты.

***

Ошлэ-дэмышлэ лoфхэр къэмыгъэхъу-гъэнхэмклэ, ахэм тхьамыклагъоу къыз-дахьыхэрэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ ыкли машлом зыкымыштэнымклэ правитель-ствэ комиссием изэхэсыгъоу 2015-рэ илъэсым шышъхьэлум и 28-м щылагъэм муниципальнэ образованием идежур-нэ-диспетчер къулыкьу зыклэ (ЕДДС) ехьыллэгъэ Положениери щаухэсыгъ.

Муниципальнэ образованием и ЕДДС ипшъэрыл, иполномочие шъхьалэхэр мы Положением щыгъэнэфагъэх.

Муниципальнэ образованием и ЕДДС илофшлэнклэ Урысые Федерацием и Конституции, дунэе правэм ишапхъэ-хэм, федеральнэ конституционнэ за-конхэм, федеральнэ законхэм, Уры-сые Федерацием и Президентрэ Уры-сыем и Правительствэрэ яактхэу, Урысые Федерацием ишъолъырхэм якъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэу къу-лыкьухэм яшэпхъэ правовой актхэу оперативнэ къулыкьухэм къэбархэр зэрэзлэклагъахьэрэ шыклэр зыщыгъэ-нэфагъэхэм, Урысые Федерацием граж-дан оборонэмклэ, ошлэ-дэмышлэ лoф-хэмклэ ыкли чылопс тхьамыклагъохэм къыздахьыгъэхэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ и Министерствэ ишэпхъэ правовой актхэм, Урысыем ишъолъыр ихэбзэгъэ-уцугъэ, мы Положением, джащ фэ-дэу муниципальнэ правовой акт гъэ-нэфагъэхэм аргъэуазэ.

Муниципальнэ образованием и ЕДДС Урысыем и МЧС и Гъэлорышлэплэ шъхьалэ игупчэу Урысые Федера-цием ишъолъыр щылэм, Урысыем ишъо-лърэ икъэралыгъо хабзэ икьулыкьу-

хэм иподразделениемхэм, чыплэ зыгъэ-лорышлэжынымыклэ икьулыкьухэм зэп-хыныгъэ пытэ адырил.

Муниципальнэ образованием и ЕДДС ипшъэрыл шъхьалэхэм ахэхьэ:

— цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм ащыухъумэ-гъэнхэм пэе къэбархэр къызлэклэгъэ-хьэгъэнхэр ыкли ахэмклэ ищыклэгъэ амалхэр зехъэгъэнхэр;

— ошлэ-дэмышлэ лoфхэр къэмыгъэ-хъугъэнхэмклэ ыкли ахэм тхьамыклагъоу къыздахьыхэрэр дэгъэзыжыгъэнхэмклэ къэралыгъо системэ зыкылым (РСЧС) муниципальнэ образованиемклэ икьу-лыкьухэм къэбархэр алэклэгъэхьэгъэн-хэр;

— къэбархэу къылыкълэхэрэм яшъып-къагъэ зэхэфыгъэныр, оперативнэ къу-лыкьухэмрэ организациехэмрэ ядежурнэ-диспетчер къулыкьухэм ахэмклэ макъэ ягъэлугъэныр;

— ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъор зы-ллылэсыгъэ чыплэхэр, оперативнэ къу-лыкьухэмрэ организациехэмрэ ядежурнэ-диспетчер къулыкьухэу тхьамыклагъом къыздахьыгъэхэм ядэгъэзыжынын хэлэ-жъэштхэр гъэнэфэгъэнхэр, гъэлъашыгъэу ахэм лoф зэралэщтымклэ макъэ ягъэлугъэныр;

— ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъом къыз-дихьыгъэхэр зэрэдагъэзыжырэ гъунэ лъыфыгъэныр, ищыклэгъэ амалхэм язе-хьанклэ муниципальнэ образованием инэмык къулыкьухэм къызыдырагъэ-штэгъэ унашъохэр штэгъэнхэр;

— муниципальнэ образованием ичлы-плэ системэу цыфхэм, къулыкьухэм макъэ зэрагъэлурэм, автоматизацием иамалхэм зэпыу ямылэу, цыхьэшлэгъоу чэщи мафи лoф ашлэным ыналэ тыригъэ-тыныр;

— пэщэныгъэ зезыхьэрэ къулыкьухэу цыфхэмрэ чыплэхэмрэ ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъохэм ащыухъумэгъэнхэм япхыгъэ пшъэрылхэр зыгъэцаклэхэу чыплэ зыгъэлорышлэжынымыклэ органхэм ащызэхэщагъэхэм ошлэ-дэмышлэ лoф-хэмклэ макъэ ягъэлугъэныр;

— РСЧС-м иорганхэу ыпшъэкклэ щылэхэм къагъэуцугъэ пшъэрылхэр оперативнэ къулыкьухэмрэ организа-циехэмрэ ядежурнэ-диспетчер къулыкьу гъэнэфагъэхэм алыгъэлэсыгъэнхэр, ахэр зэрагъэцаклэрэм гъунэ лъыфыгъэныр;

— ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъоу къэ-хъун зэрильэкыштым е тхьамыклагъоу къызэрэхъугъэм, ащ кыздихьыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ амалэу зэрахьашт-хэм, зэрэзеклоштхэм афэгъэхьыгъэ къэбархэу оперативнэ къулыкьухэм-рэ организациехэмрэ къалэклагъахьэ-хэрэр угыоигъэнхэр ыкли муниципальнэ образованием иоперативнэ къулыкьу-хэмрэ организациехэмрэ ахэмклэ макъэ ягъэлугъэныр;

— ошлэ-дэмышлэ тхьамыклагъоу къэ-хъун зэрильэкыштым е тхьамыклагъоу къызэрэхъугъэм, ащ клэхэу кызди-хьыгъэхэм ядэгъэзыжынклэ шлэгъэн фаехэм афэгъэхьыгъэ тхыгъэхэр ып-шъэкклэ щылэ органхэм алэклэгъэхьэ-гъэнхэр;

— социальнэ мэхьанэ зилэ, псауны-гъэм икьэхъумэн фэгъэзэгъэ учреж-дениехэу чэщи мафи цыфхэр зыдэ-щылэхэм, гъэсэнныгъэ защырагъэгъотырэ учреждениехэм ящынэгъончъагъэ уп-лэкълугъэныр.

Муниципальнэ образованием и ЕДДС-рэ оперативнэ къулыкьухэм, орга-низациехэм ядежурнэ-диспетчер къу-лыкьурэ зэрэздэлэжыхьанхэ фэе шыклэр ведомствэхэм яшэпхъэ правовой ак-тхэм, Урысые Федерацием ишъолъыр икъэралыгъо хабзэ игъэцэкълэу органхэм яшэпхъэ правовой актхэм ащыгъэнэ-фагъ.

СПОРТЫМРЭ ЭКСТРЕМИЗМЭМРЭ

Великий Новгород кюштых

«Спортыр экстремизмэ пэшуекло» зыфилорэ зэнэкюкюу дзюдомкю Кээрэщэ-Щэрджэсым шыкюагэм Кыблэ шюолырым, Темыр Кавказым, Урысыем икялэхэм кярыкыгъэхэр бэнэплэ алырэгум шызэукюагэх. Мамыр псэуклэм игъэпытэн зэхэхэм шытегущылагэх.

Адыгэ Республикэми ихэшыпыкыгъэ командэхэм ялэпэлэсэныгъэ зышыхагъэхорэ Гупчэм нэгырий зэнэкюкюухэм ахэлэжыаг. Тулпэрэ Айдэмыр, кг 81-рэ, апэрэ чыплэр кыфагъэшюшагъ. Дэху Азэмат, кг 60, ятлонэрэ, Мэлыщэ Ахьмэд, кг 100-м кьеху, ящэнэрэ хуьгэх.

Урысыем и Кубок икыдэхын фэгъэхыгъэ зэнэкюкюу шэклогум и 19 — 23-м кялэу Великий Новгород шыкюшт. Хэгъгум изэлукюгъухэм тибатырхэр ахэлэжыэштых.

Сурэтым итхэр: Тулпэрэ Айдэмыр, Мэлыщэ Ахьмэд, Дэху Азэмат.

ДЗЮДО

Имедалхэм ахегъахь

Европэм дзюдомкю изэнэкюкюу Ереван шыкюагэм дзеу зэхэзыыхэрэр хэлэжыагэх. Адыгеим ибэнаклоу Беданэкю Заур килограмм 81-м нэс кьэзыщэчырэмэ якуп хэтыгъ.

Нарт клалэм зэлукю-гъуишмэ теклоныгъэр кыащидихи, финалым хэ-хыаг, Францием кы-кыгъэ бэнаклом теклуи, дышэ медалыр кы-фагъэшюшагъ.

Заур итренирхэр ятэу Байзэтрэ ятэшэу Рэмэ-занрэ. З. Беданэкюр Олимпиадэ джэгунхэм ячемпион, дунэе зэнэкюкюу зыфегъэхьа-зыры.

ФУТБОЛ. КУПЭУ «КЫБЛЭР»

Ешлэгъур пчъагъэм диштэрэп

«Зэкюшныгъ» Мыекюапэ — «Динамо» Ставрополь — 0:3. Шэклогум и 1-м Адыгэ республикэ стадионым шызэдешлагэх. Зезыщагъэхэр: Д. Веселов — Москва, А. Тиракьянц, С. Майбородин — Ростов-на-Дону.

«Зэкюшныгъ»: Хьапый, Мыкю, Бугулов, Ахмедханов, Дат-хужь, Делэкю (Такълый, 68), Джамилев, Къэжыар, Кьонэ (Малыш, 77), Мендель, Павлов (Устюжанин, 75).

Къэлапчэм лэгуаор дзэйдзагъэхэр: Магомедов — 26, Сердюков — 72, Григорян — 90, «Динамо».

Андрей Мендель гупчэм итэу лэгуаор Денис Павловым дахэу рити, изакюу кьэлэпчэлурым ригъэкюгъ, ау Денис тигъэгущуа-гъэп — къэлапчэм ышхыагыкю лэгуаор ыгъэбыгыгъ. Тифутболи-стхэр метри 2 — 3-кю зыпэ-чыжыэхэ къэлапчэм даохэу за-улэрэ кыыхэкыгъэми, хьагъэм лэгуаор зыкы радзагъэп. Хьа-клэхэр ащ фэдэ чыплэшлу бэрэ имыфагъэхэми, 3:0-у ешлэгъур ахын альэкыгъ.

Пресс-зэлуклэр

— Стадион дахэ шьуи!, — кытилуагъ «Динамэм» итренир

кышт футболистхэм талыхушут, «Зэкюшныгъэм» кьедгъэблэгъэ-штых.

Клэуххэр

«Афыпс» — «Биолог» — 3:0, «Краснодар-2» — «Астрахань» — 3:1, «Спартак» — «Алания» — 2:0, «Черноморец» — МИ-ТОС — 4:0, «Мэщыкюу» — «Ангушт» — 0:1, «Терек-2» — СКА — 2:1.

Адыгэ Республикэм и Лышх-хьэу Тхьаклушынэ Аслан Мые-кюапэрэ Ставропольрэ якоман-дэхэм язэдешлэгъу еплыгъ. Рес-публикэм физкультурэмкю ыкы спортымкю ипашэхэм, футболым фэгъэзагъэхэу лэф зышлэрэмэ алукагъ.

Купэу «Кыблэм» командэ 14 хэт. Апэрэ чыплэм «Спартак» Налщык шыл, «Зэкюшныгъэр» ауж кьенэ. Мы илэсым «Зэкюш-ныгъэм» зы ешлэгъу кыфэнагъ. Шэклогум и 8-м Назрань шылу-клэшт чыплэ командэу «Назрань».

БАСКЕТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЮКЮУ

Апэ ишъын имурад

Адыгеим ибаскетбол командэу «Динамо-МГТУ-р» Урысыем изэнэкюкюу хэлажыэ, апшээрэ купым хэт, 2015 — 2016-рэ илэсхэм ахэхээрэ зэлукюгъухэр уублагъэх.

— Пшээрылэу тилэр зы, купым апэрэ чыплэр кышыдэт-хын, кыкылэпкюшт едзыгъо-хэм гъэхыагъэ ашылтшын тиму-рад, — кытилуагъ «Динамо-МГТУ-м» итренир шхьалэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тре-нерэу Андрей Синельниковым. — Спортым пыщэгъэ ныбжы-клэхэм япчъагъэ хэдгъэхьошт. Адыгеим ибаскетбол зыкьедгъэ-лэтышт.

«Динамо-МГТУ-м» зэхьокы-ныгъэхэр фэхуьгъэх, нэгырэ заулэ хэкыжыгъ. Ешлэгъухэм ахэлэжыэштхэм шьуащитэгъэ-гъуазэ. Ахэр:

5. Ярослав Фильченкэр
7. Константин Путимцевыр
8. Александр Чураевыр
9. Артем Гапошиныр
10. Максим Абызовыр
11. Максим Ковалевыр
15. Илья Хмара
17. Александр Лавриненкэр
19. Константин Шибеевыр
21. Николай Ереминыр
25. Алексей Широковыр
31. Виталий Борковскэр

А. Синельниковым кызэрэти-луагъэу, баскетболист заулэ джыри командэм аштэшт. Анахь дэгъоу зыкьэзыгъэлагъохэрэр ешлэгъу-хэм ахэлэжыэштых.

Мыгъэ клэу аштагъэхэм ашы-хэу Максим Абызовым, Алек-сандр Чураевым опыт ял. Ныб-жыкыкюу зыхэдагъэхэм кьаха-хыгъэхэм уагъэразэ, Констан-тин Путимцевыр кьахэщы. Ады-геим шыщ клалэхэр, тилэпкьэ-гъоу Сирием кыкыкыжыгъэр, нэмыкыхэри Андрей Синельни-ковым инэплэгъу итых.

Зичэзыу ешлэгъухэр «Динамо-МГТУ-м» шлэхэу илэштых. Зэлү-

кыгъухэр Мыекюапэ шыкюштых. Тикомандэ зикласэхэу кылыып-лэхэрэр ыгъэгущлохэ шлоигъу.

Шьуналэ тешудз: лэкъуацлэ-хэм апэчынатлэу шыт пчъагъэхэм кьагъэлагъо спортсменхэм ямай-кэхэм атетхэгъэ номерхэр.

Сурэтым итхэр: «Динамо-МГТУ-м» хэтхэр, пащэхэр.

Нэклубгор зыгъэхьазыргъэр ЕМТИЛЬ Нурбий.

Зэхэзышагъэр ыкы кьыдззы-гъэкырэр:

Адыгэ Республи-кэм лъэпкь Юфхэмкю, лэкыб кьэралхэм ащы-псэурэ тилэп-кьэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкю ыкы кьэбар жьугъэм иамал-хэмкю и Комитет Адресыр: ур. Кре-стьянскэр, 236

Редакциер зыдэшылэр:

385000, кь. Мыекюапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшгъэдэкыжы зы-хьыр секретары: 52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Юфхэмкю, телерадиокъэтын-хэмкю ыкы зэльы-лэсыкю амалхэмкю и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэлары-шлал, зэраушыхьа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кь. Мыекюапэ, ур. Пионерскэр, 268

Зэкюмкю

пчъагъэр

3250

Индексхэр

52161

52162

Зак. 956

Хэутыным узшыкыдэхэнэу шыт уахьтэр Сыхьатыр 18.00 Зыщыкыдэхэгъэхэ уахьтэр Сыхьатыр 18.00

Редактор

шхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шхьалэм иапэрэ гуадзэр

Мэшлэкю

Саид

Редактор шхьалэм игуадзэр —

пшгъэдэкыжы

зыхьыр

секретары

Хьурмэ Хьусен